

Gazeta ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XV nr. 746

vineri 13 martie 1964

8 pagini 25 bani

LECTURILE PEDAGOGICE

În condițiile actuale, cînd oamenii muncii își înmănușiază eforturile în vederea traducerii în viață a sarcinilor trasate de partid pentru desăvîrșirea construcției socialiste, crește însemnătatea răspîndirii experienței pozitive a muncii din școală, chemată să contribuie la rezolvarea cu succes a problemelor legate de educația în spirit comunist a tinerei generații, de făurirea omului nou. Conștiente de acest fapt, numeroase cadre didactice se preocupă de studierea, popularizarea și generalizarea celei mai bune experiențe din activitatea instructiv-educativă prin „lecturile pedagogice”, organizate de Institutul de științe pedagogice, de institutele de perfecționare și secțiile de învățămînt regionale.

An de an „lecturile pedagogice” au devenit tot mai mult un mijloc de antrenare a lucrătorilor din domeniul învățămîntului în munca de cercetare științifică, ajungîndu-se ca la sesiunile regionale care se pregătesc în prezent în vederea celei de a V-a sesiuni centrale să se înscrie circa 1700 de cadre didactice din întreaga țară. În același timp, de la o sesiune la alta lucrările prezentate la „lecturi” au fost tot mai complete, mai analitice, o bună parte din ele impunîndu-se printr-o temeinică cercetare a problemelor, prin valoarea concluziilor obținute, printr-un nivel științific ridicat.

Temele lucrărilor ce vor fi prezentate la sesiunile regionale din acest an sînt axate, în general, pe cele mai importante probleme ale învățămîntului: probleme de educație, de didactică, probleme privind legarea școlii de viață, de producție, cercetări privitoare la predarea pe obiecte la clasele mici, la valorificarea moștenirii pedagogice progresiste din țara noastră etc. În regiunea Banat, de exemplu s-au înscris la sesiune 410 cadre didactice, ale căror lucrări abordează teme interesante. Bunăoară, prof. Crizantema Nițu pregătește un studiu experimental privind dezvoltarea gîndirii și a imaginației în cadrul lecțiilor de compunere la clasele mici, învățătoarea Aurelia Bodăi cercetează experiența dirigîntilor de la clasele I—IV, iar profesoara Ileana Ștefănescu se ocupă de formarea noțiunilor științifice prin predarea concentrată a științelor naturii.

Teme variate au fost luate în studiu, în vederea sesiunilor din acest an, și de cele 323 de cadre didactice din București înscrise la „lecturile pedagogice”. Acestea se preocupă îndeosebi de probleme de didactică și de educație în școala de masă, în școlile speciale și în grădinițele de copii. De exemplu, profesoara Maria Drăiculescu pregătește o lucrare intitulată „Formarea la elevi a noțiunilor de materialism dialectic, bază a însușirii temeinice a marxism-leninismului”, profesorul V. Datz studiază căile de ridicare a eficienței predării matematicii în școala de cultură generală, tov. Olimpia Vișan cercetează tema „Comunicarea verbală la copiii hipoacuzici”, iar tov. Alexandrina Lovinescu se ocupă de organizarea activităților de confecții în instituțiile preșcolare.

O tematică bogată, privind aspecte variate ale procesului instructiv-educativ și probleme legate de valorificarea moștenirii pedagogice progresiste, abordează și cei 187 de pedagogi din regiunea Cluj înscrși la „lecturi”. Astfel, învățătoarea Maria Candale pregătește monografia școlii din Poiana Ilvei, profesorul Ion T. Buzdugan elaborează lucrarea „Contribuția comisiei dirigîntilor la asigurarea unității pedagogice în școli”, tov. Vasile Ianovici se ocupă de organizarea și metodică muncii independente a elevilor în cadrul predării simultane, tov. Emil Cozma studiază tema „Formarea noțiunilor gramaticale la elevii din clasele I—VIII prin predarea concentrată”, iar profesoara Larisa Anton tema „Problemele de transfer și interferență în predarea limbilor străine”.

În regiunea Bacău, unde s-au înscris la lecturile pedagogice 66 de cadre didactice, se pregătesc lucrări referitoare la modernizarea predării matematicii în școala medie (prof. C. Bors), la munca educativă în casele de copii (tov. Maria Văideanu), la caracterizarea psiho-pedagogică a elevilor (prof. Victor Moise) ș.a.m.d.

Și în temele abordate de cadrele didactice din alte regiuni — Iași, Mureș-Autonomă Maghiară, Maramureș, Argeș, Oitenia, Dobrogea etc. se vede interesul oamenilor școlii pentru dezbaterile unor probleme actuale ale învățămîntului, cum sînt folosirea metodelor audiovizuale în predarea diferitelor obiecte, educarea elevilor în spiritul dragostei și al interesului pentru muncă, educația ateistă, predarea la clasele I—IV în cadrul școlii de 8 ani, contribuția matematicii la legarea învățămîntului de practică, raportul dintre însușirea temeinică a cunoștințelor și activitatea practică, dezvoltarea gîndirii elevilor în cadrul predării diferitelor obiecte etc.

După cum se poate vedea chiar și la o sumară trecere în revistă a tematicii lucrărilor, majoritatea acestora răspund cerințelor actuale ale școlii și au în vedere, în general, probleme importante privind ridicarea eficienței muncii de instruire și educare a elevilor. Mai înțîlnim însă și unele teme mult prea generale sau foarte complexe, greu de tratat în mod concret în cuprinsul unei lucrări prezentate la „lecturi”. De asemenea, în unele regiuni nu s-a asigurat o suficientă varietate a temelor alese spre tratare. Se constată astfel în unele locuri o preferință exagerată pentru problemele de didactică în dauna celor care privesc legarea învățămîntului de viață, de producție, mo-

Anul 1975! Uimire, surprindere, entuziasm! O lume întreagă a ascultat cu emoție relatările savanților. Vom fi oare martorii unei cotituri radicale în domeniul chimiei? Ce rol va juca această nouă substanță în viața oamenilor? Fenomene obișnuite pînă în prezent, forțe ale naturii încă nezăgăzuite vor fi canalizate și supuse de voința umană datorită fenomenalei forțe a noii substanțe. Cercetările continuă... Ziariștii, radio-ul, televi-

ziunea răspîdesc știri senzaționale în legătură cu desfășurarea cercetărilor, urmăresc cu pasiune minunile care se săvîrșesc acolo, în sălile tăcute și liniștite ale laboratoarelor, acolo, în gigantul institut unde oamenii în halate albe, concentrați deasupra aparatelor și retortelor, smulg miraculoasele taine ale materiei pentru a le dăruia oamenilor... Pe căi inaripate visul alb zboară departe, în viitor, peste ani. Sala de clasă obișnuită, modesta re-

tortă de laborator școlar, experiența simplă pentru ilustrarea procesului distilării de vin, aureolate de culorile fanteziei, elementele indispensabile ale unei munci grave, pline de răspundere. În chipul acestei eleve care urmărește concentrată și pasionată miracolul din retortă, în întregul ei înfățișare, în visul pe care-l nutrește, descifrăm căile pe care merge profesorul său spre a-l trezi dragostea pentru studiul chimiei.

M. TIMOFTE și P. BĂRBULESCU
șefi de secție la Institutul de științe pedagogice,
(Continuare în pag. a 2-a)

RAIDUL NOSTRU

Unul din factorii de care depinde buna desfășurare a procesului de învățământ, precum și rezultatele obținute în instruirea și educarea elevilor îl constituie judicioasa utilizare a timpului afectat muncii în școală.

Un raid întreprins de redacția noastră la câteva școli din Capitală în legătură cu această problemă a relevat unele fapte semnificative, pe care le prezentăm în pagina de față.

Rcadele bune organizării

În cabinetul directorului Școlii medii „Dr. Petru Groza” este așezată la loc vizibil o schiță care oglindește riguroasa repartizare a sarcinilor corpului profesoral și a întregului personal al școlii. Griji pentru această problemă îi corespunde și o atență distribuită a timpului de muncă. Începând cu punctualitatea directorului și a celor doi adjuncți ai săi — care vin la școală cu o jumătate de oră înainte de a se suna de intrare și pleacă la o jumătate de oră după ultimul sunet de clopoțel — și sfârșind cu respectarea strictă a recreațiilor, întreaga muncă din această școală se desfășoară pe baza unei judicioase folosiri a timpului.

La începutul fiecărei săptămîni, cei trei directori ai școlii se întînesc într-o scurtă ședință pentru a programa activitatea ce urmează să se desfășoare în cursul săptămîinii respective. Avînd în vedere obiectivele planului general de muncă, directorii se opresc la acele chestiuni a căror soluționare se impune în săptămîina respectivă, fixînd cine va răspunde de ele, astfel încît să se asigure timp pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor. De exemplu, în săptămîina în care am vizitat noi școala, tov. Teodor Burcescu, directorul ei, avea de urmărit situația absențelor și întîzierilor pe întreaga școală, cauzele care le generează, măsurile ce se impun pentru evitarea lor pe viitor. În ceea ce privește asistențele la lecții, tovarășul Burcescu trebuia să urmărească în mod deosebit problemele predării economiei politice și ale socialismului științific, insistînd îndeosebi asupra metodelor și procedurilor utilizate în predarea noilor cunoștințe și în fixarea lor. Unul dintre directorii adjuncți, tov. C. Dogăroiu, urma să se îngrijească de organizarea discuției privind rămînerea în urmă la învățatură și notarea elevilor, iar în cadrul asistențelor la lecții să urmărească problemele predării lecțiilor de chimie, în special în legătură cu lucrările practice de laborator. Celălalt director adjunct, tov. M. Popescu, avea de controlat munca la clasele I-IV și, îndeosebi, de făcut observații asupra modului cum se dau temele pentru acasă la lecțiile de limba română și matematică.

Încadrînd astfel fiecare grup de probleme în spațiul unei săptămîni, cei trei directori de la Școala medie „Dr. Petru Groza” reușesc să realizeze toate obiectivele mari stabilite în planul general al școlii.

Grija conducerii școlii pentru judicioasa utilizare a timpului se reflectă și în modul cum sînt distribuite sarcinile între profesorii școlii. S-a ținut seama în această privință ca munca să fie repartizată echitabil pe întreg colectivul didactic, astfel ca fiecare profesor să dispună de timp suficient și pentru a-și pregăti temeinic lecțiile și pentru a se ocupa de perfecționarea lui profesională și pentru a-și îndeplini sarcinile obștești.

Din păcate, cei care coordonează activitatea cadrelor didactice (și ne referim aici nu numai la directori, ci și la secțiile de învățământ) nu manifestă întotdeauna aceeași preocupare pentru utilizarea rațională, cu maximum de folos, a timpului. La

Școala de 8 ani nr. 74 avem ca exemplu în această privință cazul a doi profesori. În vreme ce profesorul de limba română H. Mihăilescu s-a ocupat de conducerea practicii pedagogice a studenților, a ținut două referate la cercul pedagogic, un referat în consiliul pedagogic și încă unul în cadrul comisiei metodice, fiind obligat ca în același timp să se ocupe și de predarea unor cursuri destinate pregătirii învățătorilor care vor da examenul de definitivat, profesorul de desen C. Mavrodin, tînăr absolvent al Institutului de arte plastice, nu a avut nici o altă sarcină în afara obligațiilor stricte de catedră. Această deosebire de regim nu este de admis.

Timp irosit

Se întîmpîă uneori să întîlnim în școli oameni care nu văd în dezbaterile colective organizate cu cadrele didactice un mijloc de a elucidă problemele acute legate de activitatea școlii, de munca de instruire și educare a elevilor, ci mai degrabă un bun prilej de exercițiu oratoric, prin care se consumă inutil timpul.

În alte școli întîlnim alte aspecte. De pildă, la Școala de 8 ani nr. 74, unde am urmărit, printre altele, problema buneii organizării a ședințelor, tovarășul director Dumitru Anastasiu, ne-a mărturisit că de la

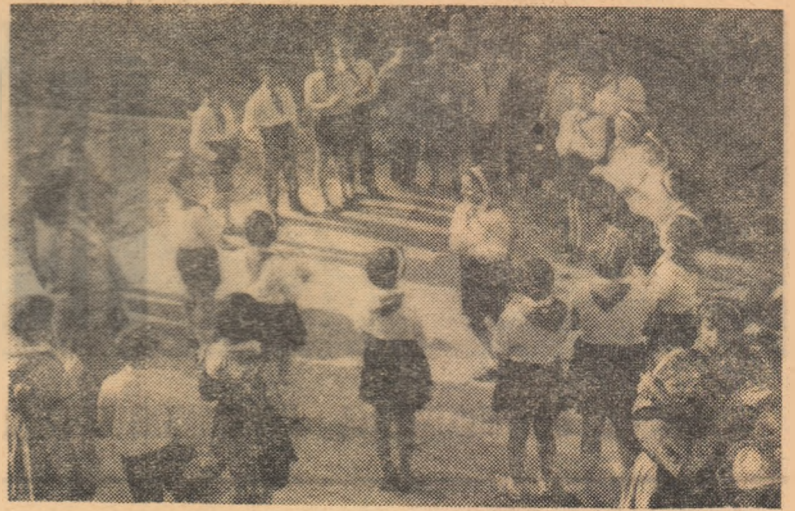
proape „legendar” în rîndurile corpului profesoral din București cazul unui inspector care, după efectuarea inspecției într-o școală, preceda la organizarea unor ședințe de analiză ce durau șapte, opt și chiar zece ore. Dar este clar că nu lungimea ședințelor determină eficiența lor, ci caracterul judicios, al dezbaterilor, măsurile concrete care se stabilesc aici și rezultatele practice pe care le dau.

Durata lecțiilor

La Școala de 8 ani nr. 56 am urmărit problema modului cum este utilizat timpul afectat lecțiilor. După cum se știe, ora de curs constituie un volum de timp de primă însemnătate pentru munca școlii. Despre folosirea judicioasă a acestui timp, despre gospodăria ce pot fi săvîrșite și despre căile înlăturării lor ne-a vorbit, referindu-se la propria ei experiență, tovarășa Maria Bobancu, învățătoare la această școală.

„Necesitatea încadrării stricte a lecției în durata afectată — ne arăta tovarășa Bobancu — rezultă din aceea că numai astfel se poate asigura însușirea cunoștințelor într-un ritm normal, fără a solicita peste măsură puterea de înțelegere a elevilor.

În propria mea activitate la catedră am observat că sînt îndeosebi citeva împrejurări mai

In recreație

ciștigăm pe căile firești ale desfășurării lecției.

Am constatat că, în general, pentru a asigura o bună utilizare a timpului afectat lecțiilor este necesară în primul rînd, întocmirea judicioasă a planificării calendaristice pe baza studierii programei și manualului. De asemenea, în funcție de întinderea și importanța lecției, de specificul ei, trebuie să alegem și modalitățile de predare cele mai adecvate. Astfel, o lecție de citire de o mai mare extindere ținută la clasa a IV-a s-a desfășurat fără ca ideile principale care au fost desprinse cu participarea elevilor să fie scrise pe tablă. Ele au fost reproduse de elevi, din memorie, în caietele de teme pentru acasă, în timpul studiului individual. Am adoptat această

lile pe care sînt datori să le evite cei ce predau”.

Preocupări

Deși reprezintă un răgaz de timp limitat, recreațiile își au în cadrul procesului de învățământ însemnătatea lor, atît pentru elevi cît și pentru cadrele didactice. La Școala de 8 ani nr. 19 conducerea școlii se preocupă ca în timpul recreațiilor învățătorii să rămînă în mijlocul copiilor. Rămînînd printre copii, învățătoarea Florica Popescu, de pildă, reușește să se apropie de ei, și constituie în mijlocul lor o prezență cu atît mai necesară cu cît este vorba de elevi foarte mici.

Observații asemănătoare în legătură cu modul cum privesc timpul afectat recreațiilor putem face și cu privire la învățătoarele Ecaterina Pace și Elisabeta Atanasiu de la Școala de 8 ani nr. 166 din raionul 16 Februarie. De altfel, în general, problema justei utilizări a timpului este privită la această școală cu multă seriozitate. Tovarășul Ion Georgescu, directorul școlii, ne arăta răsfoind conda de procese verbale ale ședințelor de consiliu pedagogic că, aproape în fiecare ședință a fost tratată printre altele și această problemă. „Atunci cînd s-au ivit manifestări de nepunctualitate — ne arăta tovarășul Georgescu, — ele au fost criticate în ședința de consiliu pedagogic, ceea ce a dus la înlăturarea lor”.

★

Fie că este vorba de judicioasa organizare a lecțiilor, fie că este vorba de justa distribuție a sarcinilor, de riguroasa planificare a ședințelor, de modul cum își petrec elevii și profesorii recreațiile, timpul constituie un element important care își pune amprenta — ca pretutindeni — asupra întregii activități școlare. Aspectele la care ne-am referit ne relevă necesitatea de a drămu-i cu grijă minutele rezervate muncii noastre, pentru că chibzuita lor folosire joacă un rol hotărîtor asupra rezultatelor pe care le vom obține.

OCT. BUZESCU

Timpul

începutul anului și pînă în prezent s-au ținut nu mai puțin de șapte ședințe de consiliu pedagogic. Remarcăm că dintre aceste ședințe una a fost destinată analizării muncii desfășurate pe trimestrul I (analiză care a durat patru ore), iar într-o alta s-a prezentat planul de muncă pe trimestrul al II-lea (două ore). Ne întrebăm dacă în acest caz nu avem de-a face cu un consum de timp care putea fi evitat prin condensarea celor două ședințe într-una singură, cu atît mai mult cu cît sarcinile și planul de muncă pe trimestrul al II-lea trebuiau să decurgă din problemele ridicate de analiza muncii pe trimestrul I.

În legătură cu aceasta, considerăm necesar să abordăm și problema duratei ședințelor. Sînt profesori care mai socotesc că rezultatele unei ședințe depind de lungimea ei. A devenit a-

însemnate care pot determina depășirea duratei unei lecții.

Nu o dată, risipa de timp este determinată de lipsa de claritate a profesorului în formularea scopului lecției. Neîfiind decis să urmărească și să pună îndeosebi în evidență un anumit aspect al lecției, nereușind să hotărască ce urmărește prin predarea cunoștințelor respective, profesorul cheltuiește un timp inutil schimbînd de cîteva ori pe parcursul orei centrul de greutate al lecției.

Și atmosfera pe care o creăm în clasă — a continuat tovarășa Bobancu — constituie în bună măsură cauza irosirii timpului. Dacă elevii nu sînt captați de munca din oră, dacă ei sînt pasivi și ezită să ne dea răspunsurile cerute, sîntem nevoiți să pierdem un timp prețios solicitîndu-le în mod artificial interesul, pe care nu am reușit să-l

formulă tocmai pentru că dimensiunile lecției erau prea mari și timpul unei ore nu mi-au permis să notez ideile pe tablă.

La o lecție de istorie mai dificilă am folosit următorul procedeu. Am alcătuit de la început un plan al lecției pe care l-am scris pe tablă. În cursul povestirii, planul s-a întregit cu date și denumiri pe care elevii și le-au consemnat în caietele lor. Prin planul constituit anticipat, am dirijat atenția elevilor în cursul expunerii și am reușit să evit irosirea de timp pe care ar fi impus-o sistematizarea lecției prin alte mijloace.

Problemele pe care le-am abordat aici — a încheiat tovarășa Maria Bobancu — sînt de parte de a epuiza multitudinea de aspecte de care este legată judicioasa utilizare a timpului afectat unei lecții. M-am oprit însă asupra lor pentru că le-am socotit revelatoare pentru greșe-

LECTURILE PEDAGOGICE

(Urmare din pag. 1)

derizarea predării unor obiecte cum sînt matematica, fizica, chimia, biologia, predarea pe obiecte la clasele mici etc. În prea mică măsură sînt abordate teme legate de activitatea desfășurată în grădinițele de copii, în învățămîntul seral ș.a.m.d.

Dacă majoritatea secțiilor regionale de învățământ desfășoară o muncă susținută în vederea pregătirii sesiunilor trebuie menționat și faptul că în unele locuri nu se constată aceeași preocupare. Așa stau lucrurile, de exemplu, în regiunea Galați, care nu a făcut cunoscută pînă acum Institutului de științe pedagogice tematica lucrărilor pe care le elaborează cei 31 de învățători și profesori înscriși la sesiune. Nu poate fi apreciată ca multumitoare nici situația din regiunea Ploiești. Din cele peste 11.000 cadre didactice care lucrează în școlile acestei regiuni s-au înscris pentru „lecturi” numai 7 tovarăși. La fel de puțin satisfăcătoare este situația din regiunea București, care pînă în prezent nu a anunțat comisiei centrale a „lecturilor pedagogice” nici numărul participanților la sesiune, nici tematica abordată în lucrările ce urmează să fie prezentate.

O deosebită importanță pentru buna pregătire a sesiunilor regionale o are îndrumarea muncii de cercetare a celor ce elaborează lucrări. Experiența sesiunilor trecute a arătat că nu este suficient să se asigure un număr mare de lucrări și o tematică judicios aleasă. Realizarea unor lucrări de calitate necesită eforturi susținute din partea autorilor lor și o temeinică îndrumare a acestora de către sec-

țiile de învățământ și institutele de perfecționare. Această îndrumare trebuie să se desfășoare, pe cît posibil, cu fiecare autor în parte, mai cu seamă pentru acei care participă pentru prima dată la „lecturi”. Numai o astfel de îndrumare concretă și susținută va duce la realizarea unor lucrări corespunzătoare, care să determine noi pași înainte în îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, în promovarea noului în școala noastră socialistă.

Sesiunile regionale vor avea loc în a doua jumătate a lunii mai, iar cea de a V-a sesiune centrală, în primele zile ale lunii iulie, concomitent cu sesiunea științifică a Institutului de științe pedagogice. Desfășurîndu-se în preajma aniversării a 20 de ani de la eliberarea patriei, eveniment deosebit de important în viața poporului nostru, sesiunile din acest an ale „lecturilor pedagogice” trebuie să fie o mărturie a dragostei corpului didactic pentru partid, pentru clasa muncitoare, o mărturie a devotamentului lui pentru școala socialistă, pentru pregătirea în spirit comunist a tinerei generații.

La recenta conferință a organizației de partid a orașului București, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, apreciînd activitatea plină de abnegație și devotament desfășurată de cadrele didactice, spunea: „Avem certitudinea că membrii corpului profesoral își vor consacra și de acum înainte toată capacitatea, talentul și puterea de muncă pentru a ridica neconținut eficațitatea și prestigiul științific al învățămîntului de toate gradele”. De bună seamă că și sesiunile din acest an ale „lecturilor pedagogice” vor demonstra hotărîrea oamenilor școlii de a răspunde acestei încrederi.

Poezia in școală

O PLEDOARIE? NU, UN APEL!

Caldă și vibranta, patetică și aspră, delicată și intimă, cerebrală și filozofică, lirică și profundă, dramatică sau lăuntrică, meditativă sau melancolică, dură și brută sau mișcătoare și suavă ca parfumul florilor POEZIA continuă de milenii să încinte sufletul uman, să-l înaripese și să-l innobileze. În clipe de reverie sau de veghe oamenii s-au aplecat dintotdeauna cu emoție asupra versurilor, căutând în farmecul cuvintelor potrivite ecoul propriilor lor idealuri și visuri și simțăminte.

Dintotdeauna între poezie și sufletul cititorilor de poezie a existat o strânsă legătură de condiționare și influență reciprocă. Izvorită din sensibilitatea umană poezia s-a lăsat asupra oamenilor pentru a le amplifica simțămintele, pentru a-i face mai buni, mai profunzi, mai sensibili, mai nobili.

Dacă este firesc ca frumusețile acestei minunate arte să nu fie pătrunse deopotrivă de toți, este nefiresc, este păcat ca unii să nu le înțeleagă de loc, căci nu poate fi vorba de lipsa de receptivitate la frumusețile diamantine ale versurilor, de anumite inclinații și predispoziții deosebite, ci doar de o anumită limitare a înțelegerii comorilor condensate în imagini poetice pe care o determină un minus în educație.

La fel ca și ascultătorul de muzică, cititorul de poezie are nevoie de un ghid atent care să-i îndrume primii pași pe drumul ce-l duce către înțelegerea splendorilor poetice, să-i deschidă primele porți, să-i descifreze cu gingășie și pricepere primele taine ale abecedarului poetic. Și, acest ghid, atent, plin de bunăvoință și înțelegere, oamenii îl găsesc încă din anii copilăriei, anii celei mai receptive sensibilități, în învățatoarea care le citește primele versuri din cartea de citire, în profesorul de limba română, care încearcă primul să-i introducă în zbulciful creației eminesciene. Chipul cum acești oameni — cei dinții dintre îndrumătorii noștri pe căile spre minunile din universul poeziei — își vor face datoria este hotărât pentru receptivitatea cititorului de versuri. Lor, educatorilor, li se adresează în pagina de față poezii Nina Cassian și Marceș Breslașu împărtășindu-și părerea despre cum este mai bine să-i faci pe alții să îndrăgească poezia și s-o înțeleagă.

Intrebarea pe care mi-o puneti privitor la opinia mea asupra problemelor legate de predarea „poeziei” în școală mă găsește, ca să spun așa, într-un moment prielnic. Nu numai că am reflectat recent la raporturile atât de gingașe între școală și poezie, respectiv între pedagogie și estetic — dar mă aflu încă în plin experiment creator, trăind în toată acuitatea ei această complexă problemă. Vreau să spun că poeziile pe care le scriu acum, pentru copii, mi-au prilejuit nenumărate constatări, ba chiar... descoperiri (la vârsta mea!) în domeniul de care se ocupă „Gazeta învățământului”...

O să pară, poate, paradoxal, dar volumul de versuri la care lucrez în ultimele săptămâni nu e destinat școlărilor, ci preșcolărilor, și încă celor mai mici dintri ei, fermecătorii analfabeți din primul an de „grădiniță”. Dar însuși faptul că problema predării (aproape aș sublinia, adăugând „și a preluării”) poeziei în școală se pune cu mai multă rigoare cu cât avem de-a face cu copii mai mici, recentul meu cîmp de activitate, constituie o sursă de observații concludente, ele fiind făcute oarecum la limită.

Cel a cărui inteligență și sensibilitate trebuie să le ating prin „mesajul” minusculilor poeme pe care i le dedic posedă un bagaj de cunoștințe extrem de redus, un vocabular adesea nedepășind cîteva zeci de cuvinte. Cu aceste noțiuni și cu aceste cuvinte sînt silit să opereze. Dar dificultatea rezidă în altceva, și anume, în strădania de a face, cu asemenea mijloace, totuși POEZIE.

Iată-mă, cred, în miezul preocupării noastre; se afirmă de către unii profesori că „în genere” copiii din clasele elementare și chiar din cele medii nu îndrăgesc poezia... Precizarea pe care încerc să o aduc e aceasta: nu îndrăgesc poezia... atunci cînd nu este poezie (din vina autorului!) sau nu e înfățișată ca atare de către dascăl. Firește, hoțul cu un păcat și păgubașul cu multe! Dar eu îmi îngădui să vorbesc despre poeziile bune, realizate, și care totuși sînt uneori tratate ca niște bucăți de proză, diminuate la „subiectul” lor, sau chiar, vai, la anecdotă pe care o cuprind. Frumusețea formei, bogăția lim-

bii, originalitatea metaforelor, sensibilitatea specifică a unui poet sau a altuia (fie că e vorba de clasici, fie că e vorba de poezia noastră, realist-socialistă) sînt, ce e drept, analizate — dar la rece, la un mod didactic... în sensul rău al cuvîntului.

Mai mult decît pentru lucrările în proză, atunci cînd este vorba de poezie rolul profesorului este hotărît. El poate, cu discreție, cu îndeminare, să creeze ambianța necesară, climatul propice, premisele receptivității poetice a învățăcelor, a tinerilor săi prieteni...

Poezia este un limbaj — și ca orice limbaj se învață; o „acumulare cantitativă” lentă, anevoioasă pe alocuri, urmată de saltul calitativ al descifrării, al revelației (aici termenul nu are nimeni mistic în el!), al încintării și al desfătării la lectura sau la audierea unui poem, adeseori a unei singure strofe. Mult dezbătută problema a „accesibilității” se pune aici, iertați-mi încumetarea, ca și în alte urcușuri: poetul a jalonat itinerariul, dar aportul unei călăuze experimentate asigură și „accesul” pînă la succesele alitudinii, și cuprinderea peisajului care se desfășoară... Mă simt dator cu o lămurire: nici prin gînd nu îmi trece să-i îmbiu pe tovarășii profesori la performanțe turistice — și pedagogice — peste ripile și prăpăștiile poeziei proaste. Dimpotrivă, intră în menirea lui de ghid să oculească asemenea capcane, să-i abată pe cei care sînt încredințați de ele. Și, pentru a păstra imaginea, remarcăți că locurile cele mai... plate se deghizează în vertiginoase, greu „accesibile” culmi, amețitoare numai prin beția de cuvinte!

Sufletul pur al copilului e dornic de frumos; sufletul frămîntat al adolescentului de asemenea. Fiecare generație refacă, de la început, drumul folclorului, căutînd în poezie și prin poezie expresia propriilor simțăminte. De la cele mai simple la cele mai complexe, de la cele mai manifeste la cele mai tainute. Nu întîmplător evoc aici folclorul, care — mai cu osebire în versuri — a păstrat, a sporit și a transmis de-a lungul veacurilor, o dată cu istoria poporului, și comorile limbii, atît de frumos vorbită încă de pe cînd nu în-

cepușe a fi scrisă... Vreau să spun că prin mijlocirea textelor de poezie se poate atinge un alt fel de primă însemnătate al învățămîntului: îmbogățirea lexicului pe care îl vehiculează școlarii, diferențierea și nuanțarea acestuia, adecuarea termenilor proprii, structurarea unei rostiri în spiritul limbii.

În special sub unghiul de vedere al acestei preocupări — al transmiterii, al „predării” unui grai limpede și frumos — lupta cu o anumită indiferență a copiilor față de poezie se impune ca un comandament cu adevărat major în cadrul educației lor patriotice, al educației lor comuniste.

Am adesea ocazia, pe cît de plăcută pe atît de fructuoasă pentru mine, de a sta de vorbă cu profesori, cu învățători, mergînd „pe teren”, în școli, în casele de pionieri, sau întîlnindu-i la reuniuni sindicale (așa cum a fost spre pildă cea de la Timișoara, în cadrul „Săptămîinii poeziei”). Știu că problema „poeziei în școală” nu îi preocupă numai o săptămîină pe an și doar în cadrul unor asemenea tovarășești schimburi de păreri și de experiență. Credința mea este că ei pot și trebuie să regăsească filonul ascuns al sensibilității la poezie a tineretului, de la cei mai mărungi pînă la cei „mari”. Profesorii, care sînt adesea și părinți, cunosc marea doză de disimulare a copilului, refuzul lui îndărătnic de a te lăsa să pătrunzi în lumea lui de gînduri, pe care o apără mimînd „insensibilitatea”, brăvînd orice „mixtiune” cu alitudinii ostentative care merg pînă la aparent cinism...

Poezia — repet, poezia bună — este și rămîne una dintre căile de acces la această viață lăuntrică, o punte zburcîntă către ea, pe care copilul își angajează pașii, la început sfielnic și șovăitor, apoi din ce în ce mai fermi și mai siguri. Pledez oare pe domo? Nicidecum. Noi înșine, poeții, sîntem „angajați” pe această punte, care duce de la viața însingurată la aceea a obștii întregi, de la vis la realitate, de la intuiții la conștiință. Ca și domniile voastre! Ne puteți da un prețios, un esențial ajutor în muncă, tovarășii profesori!

M. BRESLAȘU

Să ne apropiem de poezie

Vreau să spun, din capul locului, că îmi dau seama de cîtă calificare și abnegație are nevoie un profesor pentru a-și face elevii să îndrăgească și să înțeleagă dificila disciplină a poeziei.

Inclinația naturală a copilului către ritmurile vioaie și cantabilitatea versurilor urmează să fie cultivată în așa fel încît să poată să se transforme, o dată cu trecerea anilor, în interes și pasiune pentru caracterul concentrat, sintetic al poeziei, pentru puterea ei de sugestie și vraja ei revelatoare.

În străbaterea acestei traiectorii, îndrumarea școlară joacă un rol extrem de important. Cunoșc oamenii care se refuză poeziei pentru că în anii școlii le-a fost prezentată în chip neatrăgător, didacticist și schematic, după cum așii s-au apropiat de ea prin intermediul unui profesor atent, sensibil și convingător.

Nu sînt specialistă în problemele atît de complexe ale educației, dar mi-aș permite cîteva observații în legătură cu felul în care se predă poezia în școală, cu convingerea că nu e vorba de un domeniu oarecare de cunoștințe, ci de o adevărată necesitate psihică, de un instrument de șlefuire a sensibilității și conștiinței, de un excelent mijloc de cunoaștere a lumii și de innobilare interioară.

Principalul cusur al modului în care poezia apare în manualele școlare îl constituie, cred, faptul că se insistă excesiv asupra a ceea ce exprimă poezia și prea puțin asupra felului în care exprimă. Accentul pe ce, în dauna lui, cum are ca efect estomparea pînă la dispariție a specificului poetic. Dacă majoritatea

poeziilor sînt analizate exclusiv din punct de vedere al conținutului, considerat mai ales tematic și anecdotic, elevul — și, mai tîrziu, cititorul matur — se va întreba, pe bună dreptate, intrucît are el nevoie de această ciudată formă versificată, cînd poate afla aceleași lucruri, mai pe larg, mai atractiv, mai spectaculos, într-un roman bun, de pildă.

Sistemul de a nara o poezie, de a o repovesti în proză nu numai că nu constituie o aprofundare, dar duce chiar, adeseori, la deformarea ei.

De altfel, predilecția nejustificată pentru poezia „care se poate povesti” explică numărul abuziv de poezii anecdotice din manualele școlare, în dauna poeziei lirice. Dacă acest lucru este firesc, în anumite limite, pentru clasele I-IV, avînd în vedere nivelul de înțelegere și preferințele copiilor la acea vîrstă, pentru clasele mai mari el devine o piedică în calea savurării unei poezii mai complexe și mai adînci. (Dealtminteri — alt fenomen curios — numărul poeziilor, în loc să crească în manualele pentru clasele superioare, scade simțitor).

Firește că nu e ușor să faci analiza unei poezii lirice în care, aparent, „nu se întîmplă nimic”, în care epica exterioră este înlocuită de o epică mai subtilă, a sentimentului. Analiza imaginii poetice, cu sau fără tropi evidenți, este o operație care cere din partea profesorului multă putere de pătrundere, sensibilitate, imaginație și capacitate de formu-

lare. Totuși, fără acest efort, poezia, în adevăratul ei înțeles, îi va rămîne străină elevului.

O problemă mai lesne de rezolvat rămîne aceea a selectării mai judicioase a autorilor prezenți în manuale, precum și grija pentru caracterul reprezentativ al bucăților a-lese.

Cred de asemenea că ar fi foarte indicat să se emită unele judecăți de valoare în legătură cu poezii luați în studiu, așa ca elevii să nu-i egalizeze mecanic, ci să fie ajutați la stabilirea unei ierarhii utile (cu prilejul mai multor consfătuiri, am auzit părerea că Topirceanu este egal cu Eminescu, ba chiar îl întrece!).

Ar mai fi desigur destule de spus. De pildă, în legătură cu oglindirea fenomenului poetic contemporan de la noi, care, așa cum apare în manuale, nu stîrnește în suficientă măsură interesul elevilor pentru poezii actuali.

Intrucît problema în discuție este dintre cele mai dificile, aș sugera să se organizeze cît mai multe dezbateri, la care să participe cadre didactice și poeți, pentru a se încerca o clarificare a specificului poeziei și a procesului de creație.

Sînt încredințată că merită să depunem toate strădaniile pentru a îmbogăți sufletul omenesc cu acest diamant multifacetat capabil să concentreze lumina lumii, care este Poezia.

NINA CASSIAN

Meditații, consultații

Una din preocupările de seamă ale colectivelor didactice este aceea de a ajuta pe elevi să știe tot mai mult, să se depășească mereu pe ei înșiși. Pe această linie s-au încelățenit unele metode de muncă, prin care elevii rămași în urmă sînt ajutați să țină pasul cu întreaga clasă, iar cei buni sînt ajutați să aprofundeze mai mult cunoștințele, să lărgescă sfera lor. Am stat de vorbă cu mai multe cadre didactice în legătură cu formele — ca să spunem așa — suplimentare de ajutorare a elevilor la învățatură. Împărtășim câteva din păreri și unele aspecte din experiența lor în această direcție.

Tovarășa prof. I. Mușat, directoarea Școlii generale de 8 ani nr. 11 din București a fost întrebată ce părere are despre meditațiile cu elevii rămași în urmă la învățatură și cum le-a organizat în școală pe care o conduc.

Răspuns: Fiecare învățător și profesor trebuie să muncească așa ca elevii lui să plece din clasă cu lecția măcar în linii mari învățată. Cu toate acestea am constatat chiar la cadre didactice bune existența unor copii pe care, cu toate eforturile depuse la lecție, nu reușesc să îi aducă la același nivel cu clasa. Am constatat că adeseori acești elevi rămîn în urmă din pricina golurilor pe care le au în volumul cunoștințelor cîmpătate anterior, goluri determinate de măsura în care învățătorii și profesorii lor din clasele precedente nu au reușit să le asigure o pregătire la fel de temeinică la toate disciplinele.

Noi am organizat ajutorarea elevilor în funcție de golurile pe care le au și atît timp cît le au. Pentru aceasta profesorii au analizat cu atenție pregătirea fiecărui elev (prin lucrări de control, cu ajutorul examinărilor orale etc.). Încă de la începutul anului școlar ei și-au făcut o evidență a lipsurilor. Apoi au constituit grupe de elevi după tipul de greșeli pe care le fac. Meditațiile se organizează separat pe grupe și în unele cazuri sînt chiar individuale. În cursul acestor ore suplimentare se pune un mare accent pe exercițiile orale și scrise.

Colectivul cu care se lucrează nu este mereu același, căci elevii sînt chemați la aceste ore pînă se pun la punct cu problemele. În schimb, pe parcurs, profesorul poate constata la alții o serie de

goluri și atunci aceștia sînt chemați la meditații.

Organizînd în felul acesta ajutorarea elevilor rămași în urmă la învățatură, am reușit să-i aducem pe cei mai mulți la nivelul general al colectivelor din care fac parte. Unii din ei reușesc în prezent să ia note bune și chiar foarte bune.

Ne-am adresat tov. J. Christu, directoarea Școlii medii „Zola Kosmodemianskaia” din București, pentru a ne arăta cum a organizat supravegherea și ajutorarea elevilor interni.

Răspuns: O organizare justă a studiului individual, îmbinată cu o îndrumare competentă și un control riguros, constituie premisele unei temeinice pregătiri a elevilor interni.

În internatul școlii noastre meditațiile încep cu un moment organizatoric în care se includ: apelul, revederea orarului din ziua care urmează și precizarea temelor la fiecare obiect. În incheierea momentului organizatoric, învățătoarea sau pedagoga indică elevilor succesiunea cea mai bună a materiilor în cursul pregătirii lecțiilor. De exemplu, se recomandă învățarea prin alternanță a matematicii cu o limbă străină, cu geografia sau cu fizica etc.

Tot înainte de a se trece la studiul individual pedagoga reamintește și recomandă ca învățarea regulilor gramaticale sau a celor de matematică să precedă neapărat scrierii temelor respective. Învățarea se bazează în primul rînd pe studiul individual căci prin acesta se formează cele mai trainice deprinderi de

muncă independentă. În cazul în care după încercări repetate elevul nu-și poate face singur tema este ajutat de învățătoare sau de pedagoga. Acestea au grijă să controleze riguros pe toți elevii asupra efectuării temelor. Dar o atenție deosebită dau mai ales elevilor care au rămas în urmă la învățatură. În clasa a V-a, de pildă, pedagoga de internat are în grijă periodic câteva clase slabe pe care le îndrumază îndeaproape cum să-și efectueze temele. Procedeu este foarte bun. De asemenea elevii mai slabi sînt puși să învețe lingă cei mai buni. Aceasta îi stimulează la o activitate mai intensă.

La clasele mici (I—III) pedagoge — învățătoare — lucrează și cu întregul colectiv pentru fixarea cunoștințelor. Pentru aceasta ele pun întrebări recapitulative, dau scurte dictări, exerciții de calcul mental, fac excursii imaginare cu copiii, concursuri „Cine știe, răspunde”.

Pentru elevii din clasele VIII—XI ajutorul constă mai mult în supravegherea respectării riguroase a regimului zilnic, a efectuării sistematice a temelor.

Se pot obține rezultate bune și foarte bune în pregătirea elevilor numai dacă cerințele pe care le pune învățătorul sau pedagoga de internat în fața colectivului sînt identice cu cerințele învățătorului și profesorului clasei. Pentru a organiza o colaborare strînsă între acești factori, cadrele didactice ajutoare și cele din școală țin o permanentă legătură. Conducerea școlii noastre a cuprins în obișnuințele metodice toate pedagogicele din internat pentru a le ține la curent cu cerințele instruirii și educării comuniste a elevilor. În plus acestea participă activ și la consiliile pedagogice, asistă la orele de curs. La rîndul lor profesorii și învățătorii școlii vin deseori în internat interesindu-se de munca elevilor, de comportarea lor.

Verificarea reciprocă a modului cum au fost rezolvate temele pentru acasă constituie un ajutor colegial, care fără să răpească timp în plus școlarilor, se dovedește deseori foarte eficient pentru buna pregătire a lecțiilor

Elev și... totodată profesor

Ștefan lasă condeiul din mînă absorbit de minunea fulgilor pufoși de zăpadă ce cad osteniți din înalțuri.

— Vin de departe — gîndește băiatul — de aceea au și ajuns atît de tirziu la noi. Au sosit o dată cu primăvara!

Cîțiva s-au oprit molcom în fereastră și s-au topit, brăzdînd-o cu lungi șiroaie limpede.

— Uite cum plîng! zîmbește copilul. Plîng că s-a cam dus vremea lor. Nu sînt nici două ceasuri de cînd tot la această fereastră ridea, cald, soarele...

— Ei! Ce faci? îi rețea-ză scurt firul gîndurilor vocea subțire a colegului la care a venit să învețe. Eu îți dictez, ba mi-am și scris tot fragmentul, iar tu te uiți pe fereastră. Unde ai rămas?

— „Nu știu alții cum sînt, dar eu”.

— „...cînd mă gîndesc la locul nașterii mele...”.

A terminat și Ștefan de scris textul pe care l-au avut de analizat. Satisfăcut, pune un punct apăsător la urmă. Și o dată cu el... o pată mare de cerneală!

— Ce-ai făcut? — se necăjește colegul. Acum trebuie să rupem foaia!

Așa că Ștefan ia totul de la capăt, scriînd încet ca să nu mai greșescă. Andrei, premiantul clasei și de mai multă vreme „pro-

fesorul” său, are destulă răbdare și-l așteaptă.

— Cîte propoziții are fraza aceasta? încearcă Andrei să-și „antreneze” elevul la lecție, așa cum l-a învățat tovarășul profesor.

Ștefan se uită și iar se uită la cele scrise, apoi:

— Nu, nu știu. Nici în clasă nu mă descurc cînd e vorba de propoziții, de fraze.

— Cum nu te descurci! Nu știi ce este, de exemplu, o propoziție?

— Ba știu.

— Atunci, ce este?

— Știu, dar nu pot să mă exprim. Mai bine spune tu.

Andrei definește propoziția, apoi fraza, și-l pune pe „elevul” său să repete.

— Acum, să vedem cîte propoziții sînt în această frază. Cum putem afla aceasta?

— Nu înțeleg întrebarea! caută să cîștige timp colegul.

— Cum putem afla din cîte propoziții se compune fraza pe care am scris-o în caiet?

— Aaa! își aduce aminte ca prin vis școlarul certat cu gramatica. După numărul subiectelor.

— Nu-i adevărat. După numărul predicatelor.

Ștefan strîmbă nedumerit din nas:

— După numărul predicatelor?!

— Acum să mergem mai departe — hotărăște Andrei.

„Mai departe”. Dar cum, cînd Ștefan nu poate deosebi pe text verbele predicative de cele nepredicative și-i este totuși imposibil să delimiteze corect propozițiile? Micul său „profesor” încearcă să-l ajute. Cum se pricepe. El pune să repete după dînsul, iarăși și iarăși, ce este aceea o propoziție, ce sînt verbele predicative, cum putem afla din cîte propoziții se compune o frază, de cîte feluri sînt propozițiile, în ce raport se pot afla ele — doar, doar va izbui Ștefan să facă singur tema. Și cum acesta nu izbuteste, iar timpul trece uimitor de repede, Andrei devine mai... operativ, efectuînd el analiza gramaticală pe care au avut-o pentru acasă. Nu, nu singur: sub privirile „atente” și mulțumite ale colegului său. Apoi verifică în caietului acestuia dacă totul a fost transcris corect, dacă totul este în ordine.

— Problema aceasta este o aplicare la lecția pe care am învățat-o amîndoi adineauri. Poți să spui cum se rezolvă?

Colegul tace, uitîndu-se

îndelung la enunț și ridicînd din sprincene a profundă meditare...

— ?!

— Ce teoremă trebuie să aplicăm înainte de toate?

— Aplicăm teoria...

— Nu teoria! Teorema!

— Teorema, se corectează Ștefan cu un ton care înseamnă că lui îi sînt perfect egale amîndouă. Teorema...

— Teorema lui Pitagora. O știi pe dinafară?

— Asta da. O știu. Ipotenuza este egală cu suma celor două catete.

— Nu, nu e bine — se îngrijorează Andrei. Patratul ipotenuzei este egal cu suma patratelor catetelor.

— Dar de ce e mai bine așa?

Andrei încearcă să-și reamintească din anul trecut cum vine povestea cu patratele catetelor și cu cel al ipotenuzei, pentru a-i demonstra lui Ștefan că nu e tot una. Nu izbuteste însă și renunță, explicînd supărat colegului:

— Pentru că așa este corect și așa ne-a spus tovarășul profesor. Care din datele problemei le folosim pentru a afla ipotenuza?

Ștefan stă și se gîndește. Poate n-a înțeles bine problema, poate nu-și amintește care este ipotenuza și se jenează să i-o spună colegului, poate...

Dar de unde să intuiească micul lui „profesor” toate acestea? El așteaptă și iar așteaptă un răspuns care intîrzie. Și în cele din urmă se hotărăște din nou pentru operativitate... Mai ales că mai au de învățat și la istorie o lecție destul de grea și, mi se pare, și la naturale.

★

S-a inserat de mult. Copiii și-au terminat lecțiile. Ca împins de un resort, Ștefan sare în picioare și, învelit deodată, răsufle ușurat.

— Gataaa! Acum să ne jucăm, fraților! Haide afară! Cred că încă mai ninge.

În timp ce-și expune pledoaria în favoarea unui joc „foarte, foarte interesant” pe care-l știe, îl trage de mînă pe Andrei, spre ușă. Dar acesta e plictisit și fără chef. Sau, mai bine zis, obosit. A muncit din greu pentru ca mîine Ștefan să se prezinte cu toate temele scrise. A muncit din greu, dar dacă stă să se gîndească bine, el însuși nu este îndeajuns de bine pregătit. Nu a avut timp și pentru el.

Și oarecum nemulțumit de constatare, își trage mîna din strînsura colegului cu chef de joacă:

— Nu, nu vreau să mă joc. Nu te supăra.

— Andrei, băiatule, ați terminat lecțiile? — intră pe ușă mama. S-a făcut seară! Să știi că am hotărît să nu mai mergem astăzi la cinematograful. E prea tirziu. Dar lasă, duminecă o să ai mai mult timp. Acum du-te și te spală. Ești și foarte obosit.

★

Și uite așa, de cînd tovarășul diriginte i-a dat în grijă pe Ștefan, Andrei e zi de zi obosit și mereu obligat să renunțe la joacă, la cinematograful, la o carte citită în tihnă, la o discuție prietenească cu părinții. Și măcar de ar face-o cu folos pentru „elevul” său. Dar nici măcar despre așa ceva nu poate fi vorba, deoarece ați văzut: de la priceperea pedagogică a... copilului și de la competența lui, fie el chiar premiantul clasei, și pînă la priceperea și competența profesorului este o distanță ca de la cer la pămînt.

După o zi de muncă îndurătoare Andrei e trist. E supărat pe el că n-a reușit să-i explice totul lui Ștefan, că n-a reușit nici pentru el să facă totul ca să știe bine, ca altădată, lecțiile.

E supărat pe el... în loc să fie supărat pe cel care i-a cerut mai mult decît poate un copil!

STELA PREDESCU

A FI DIRECTOR

Centru al muncii metodice

— Cabinetul pedagogic —

A fi director este, desigur, o mare răspundere. Căci de tine, de felul tău de a munci depind multe în școală, dacă nu chiar totul. Nu știi să pătrunzi în afundurile vieții tumultuoase din colectivul de profesori și de elevi pe care îl conduci? Nu-i înțelegi pulsurile și acționezi în contratimp cu cerințele realităților din școală? Nu reușești să organizezi activitatea așa ca ea să se desfășoare cu precizie și siguranță mașinării ceasornicului? Atunci colectivul de care răspunzi va bate pasul pe loc sau, în cel mai bun caz, va merge în zigzag spre țelurile propuse.

Am vizitat zilele trecute Școala medie „Spiru Haret” din Capitală. Directoarea școlii, prof. A. Teodorescu, tocmai infiripase o discuție cu secretara organizației U.T.M.

— Clasa aceasta se va îndrepta — îi spunea acesteia tovarășa directoare. Totul este să perseverăm în controlul riguros al pregătirii zilnice a elevilor, în controlul temelor lucrate acasă, pentru a-i obișnui cu studiul individual, cu munca.

— Și în ce privește disciplina mai sint multe de făcut aici — adăugă cu nemulțumire interlocutoarea tovarăsei Teodorescu.

— Da, ai dreptate. Sint multe de făcut și trebuie să le facem, deoarece îmbunătățirea comportării elevilor, întărirea disciplinei vor rezolva o seamă de probleme legate de nivelul la învățatură al acestei clase. Dacă am izbuti să formăm un nucleu puternic de elevi care să susțină măsurile educative luate de colectivul pedagogic ar fi desigur bine. Dar în clasa aceasta se pare că adeseori Mihaela rămâne singură, și singură nu poate răzbi.

— Așa și este! Întărește colega mai tinără. Ceva mai târziu discutăm cu tovarășa directoare despre cauzele rămănerii în urmă la învățatură.

— Noi am cercetat aceste cauze. Ele sint foarte diferite. Iată, de exemplu, eleva aceasta din clasa a IX-a. Are destule note slabe. Dar să vedeți: ea citește mult. La bibliotecă are fișa cea mai încărcată. Ce citește însă? Nimic din lista cărților indicate de programă, cerute de profesorii ei. Deși, într-un fel, lectura o ajută să se dezvolte din punct de vedere intelectual, să se cultive — prin faptul însă că nu este aleasă astfel încât să o sprijine direct în însușirea cunoștințelor cerute de programă — lectura a constituit și o cauză a rămănerii ei în urmă. La fel și cu alți elevi.

Și explicațiile amănunțite continuă. Ne-am întrebat — în timp ce o ascultam pe tovarășa directoare înfățișându-ne diferite aspecte din viața școlii, a claselor, a elevilor — cum reușește să fie prezentă pretutindeni în șantierul acesta care modelează suflete și crește oameni noi.

Nu este ușor, desigur, să pătrunzi atât de adinc în realitățile școlii. Dar este o necesitate. Din faptele cotidiene, adeseori mărunte, „se conturează” — cum obișnuiește să spună tov. Teodorescu — rind pe rind un anumit aspect, un anumit fenomen. El trebuie cunoscut de la origine pentru a se putea lua la timp măsurile cele mai potrivite de îndreptare a neajunsurilor.

Așadar, directorul să cunoască adinc ceea ce se petrece zi de zi în școală. Dar să nu-și facă din aceasta un scop în sine, pierzându-se în amănunte, fărâmițându-se, căci atunci „corabia” pe care o conduce rămâne în fapt fără câpitan. Să cunoască totul sau cît mai mult pentru a putea desprinde — așa cum face și tovarășa Teodorescu — liniile spre care tinde activitatea în fiecare moment.

Directorul se informează asupra realităților din școală adeseori prin cadrele didactice. În discuțiile cu acestea, el află multe lucruri despre desfășurarea lecțiilor, despre activitatea și comportarea elevilor. Dar el trebuie să caute și căi pentru cunoașterea nemijlocită a acestor realități. Posibilități sint numeroase. Începînd cu observarea nemijlocită a elevilor

în timpul pauzelor, pe stradă, în clasă și continuînd cu asistențele la lecții, cu studierea lucrărilor scrise date de profesori, prin lucrări scrise date de director, prin controlul oral direct și indirect etc.

Iar toate aceste căi trebuie astfel folosite încît să nu știrbim autoritatea profesorului în fața clasei (deși mai sint cazuri în care este nesocotită această cerință atît de importantă a muncii pedagogice).

Este indicat ca directorul să-și noteze cu atenție cele constatate, să sublinieze lucrurile importante, care solicită o rezolvare urgentă. Altfel — fiind atît de multe și de diverse problemele într-o școală — ușor va putea uita chiar unele din aspectele cele mai însemnate, mai concludente.

Nu este deajuns desigur ca directorul să își organizeze bine numai propria muncă. Obțin rezultate bune școlile în care directorul se îngrijește ca și personalul didactic și cel administrativ să lucreze organizat, operativ și în funcție de ceea ce scoate la iveală și cere viața școlii.

Tovarășul Gh. Sireteanu, inspector metodist la secția de învățămînt a raionului Hirlău, este de părere, cu deplină temei, că statornicirea unui anumit sistem de muncă în școală nu înseamnă de loc încetățenirea rutinei, nedeapășirea unui anumit cadru al experienței. Că, dimpotrivă, aceasta presupune căutarea neconținută a noului, îmbogățirea experienței acumulate cu forme noi, mai eficiente. În multe școli (ca de exemplu Școala medie „Mihail Sadoveanu” și Școala generală de 8 ani nr. 61 din București, Școala medie din comuna Belcești, Școala generală de 8 ani din comuna Șipote, raionul Hirlău, și altele) colectivele didactice, sub conducerea directorilor, cercetează cu atenție unele aspecte de muncă pentru a reține și generaliza ceea ce este înaintat și a aduce mai multe foloase activității.

Experiența bună a colectivelor pedagogice a arătat cît de mult înseamnă pentru formarea unui sistem de lucru în școală stăruința directorului de a obișnui întregul personal cu operativitatea, cu analiza după criterii științifice a faptelor și fenomenelor în vederea unor măsuri asupra cărora să nu fie nevoie să se revină, de a statornici de sus și pînă jos (mergînd pînă la elevii chiar), concordanța deplină între vorbă și faptă.

Un ajutor prețios poate primi conducătorul școlii, din acest punct de vedere, din partea organizației de sindicat. Preocuparea pentru disciplina în muncă a membrilor de sindicat, cultivarea răspunderii comuniste în toată activitatea lor și alte probleme de acest gen, care cad și în seama organizațiilor de masă, au desigur greutate în strădaniile pentru statornicirea unui sistem de muncă în colectivul de profesori și elevi.

Este apreciată inițiativa unor secții de învățămînt de a instrui pe directori în probleme de conducere, de a organiza schimburi de experiență între ei. Asemenea acțiuni au inițiat, de exemplu, secțiile de învățămînt ale raioanelor Zalău, Piatra Neamț, Urziceni, Lipova, Birlad, Zimnicea, Timișoara, Brăila, ale orașelor Iași, Reșița ș.a. Este necesar ca acțiunile acestea să fie foarte bine gîndite, ca schimburile de experiență să aibă loc la școlile cele mai bune, astfel încît participanții să nu-și irosească timpul în zadar și să preia o experiență valoroasă. Impietind asemenea inițiative cu preocuparea inspectorilor de a îndruma la fața locului pe fiecare director, secțiile de învățămînt vor contribui la mai buna desfășurare a muncii din fiecare unitate școlară.

Am înfățișat doar cîteva aspecte din munca atît de complexă și plină de răspundere a directorului cu intenția de a îndemna la dezbateră și clarificarea mai în profunzime a problemelor pe care le implică activitatea de conducere a școlii.

I. PETRESCU

Munca instructiv-educativă la nivelul cerințelor actuale impune învățătorilor și profesorilor o neconținută informare asupra noilor realizări în domeniul științei, o permanentă preocupare pentru elaborarea unor metode și procedee de muncă înaintate.

Generalizarea și popularizarea experienței pozitive, stimularea acțiunilor meritorii în domeniul activității metodicopedagogice constituie una din principalele sarcini ale secțiilor de învățămînt. Preocupată de cunoașterea și selecționarea celor mai eficiente metode de muncă, de generalizarea acestora în toate școlile raionului, secția de învățămînt a sfatului popular al raionului V. I. Lenin din Capitală a avut cîteva inițiative în ce privește activitatea cabinetului pedagogic raional.

Pentru cunoașterea celor mai bune metode de predare a lecțiilor, cabinetul pune la dispoziția învățătorilor și profesorilor planuri calendaristice pe obiecte la diferite clase, întocmite de cele mai bune cadre didactice, planuri de muncă ale comisiilor metodice pe specialități, planuri model pentru predarea unor teme din lecții, planuri pentru diferite tipuri de lecții (de matematică, de fizică, de chimie, de științe naturale, de geografie etc. pentru cl. I—XI), planuri pentru orele de dirigjenție, cu teme diferite, planuri ale muncii educative — toate acestea fiind în prealabil temeinic studiate și selecționate de colective de specialiști. Aceste materiale conțin și indicațiile necesare pentru utilizarea lor, scheme, planșe etc.

Metodiștii cabinetului pedagogic stau în unele din zilele lor libere la dispoziția cadrelor didactice, prin rotație, pentru consultații în diverse probleme, pentru instrucțiuni asupra efectuării experiențelor practice de laborator, asupra minuirii în lecții a unor materiale audio-vizuale cum ar fi pickup-ul, magnetofonul, filmul sau diafilmul, pentru ajutor în alcătuirea planurilor de muncă și de lecții.

Spre a veni în sprijinul cadrelor tinere și al celor cu mai puțină practică în învățămînt, activul cabinetului pedagogic a repartizat fiecărui profesor metodist un număr de cadre didactice pe care să-i ajute îndeaproape în munca lor la catedră. Aceste cadre participă la orele ținute de profesorii metodiști sau sint asistați la lecții de către metodiști, pentru ca sprijinul să fie cît mai direct. Metodiști ca tov. Bină Olimpia — la fizică, Teodorescu Constanța — la științe naturale, Alger Paul — la matematică, Faur Aspasia — la limba romină și alții, obțin rezultate deosebit de bune în activitatea lor de îndrumători.

Pe lîngă ajutorul direct acordat cadrelor tinere, cabinetul pedagogic raional prezintă profesorilor de specialitate unele materiale menite a stimula acțiunea de confecționare a materialului didactic prin mijloace locale, unele inovații în predare etc.

Activitatea de cercetare științifică și metodicopedagogică din raion este, de asemenea, în atenția cabinetului pedagogic. Aci pot fi găsite o serie de manuale școlare alcătuite de profesorii școlilor din raionul V. I. Lenin (A. Ganea, C. Teodorescu, O. Bină, I. Popescu), sau lucrările cu caracter științific și pedagogic ale cadrelor didactice din raion. De asemenea, cabinetul pedagogic raional prezintă lucrările științifice de diferite specialități, cele cu caracter pedagogic și metodic precum și unele lucrări de critică literară, lingvistică etc. scrise de profesori din acest raion.

O preocupare de seamă în activitatea cabinetului pedagogic o constituie îndrumarea comisiilor metodice din cadrul școlilor. În acest scop, sub îndrumarea secției de învățămînt au fost organizate schimburi de experiență între responsabilii comisiilor metodice ale diriginților de clasă

precum și între responsabili comisiilor metodice de matematică, fizică, limbă romină, limbi străine.

Cabinetul pedagogic raional este preocupat și de cunoașterea rezultatelor obținute de învățători și profesori în munca lor cu elevii. Printr-o serie de lucrări de sondaj date la diferite școli, cabinetul pedagogic a putut urmări atît nivelul de cunoștințe al elevilor cît și unele probleme speciale legate de scrierea corectă a elevilor din clasele I—IV, greșelile tipice săvîrșite de elevi în diferite clase la o serie de obiecte, dezvoltarea gîndirii logice prin lecții de matematică. Lucrările constituie subiectul unor dezbateri în cadrul cercurilor pedagogice, cu care prilej se realizează și un schimb de experiență între cadrele didactice.

Fără îndoială că un loc central în activitatea cabinetului pedagogic îl ocupă îndrumarea muncii cercurilor pedagogice pe specialități. Acestea au primit indicații referitoare la tematica legată de cele mai actuale probleme ce interesează cadrele didactice. Urmărind eficiența acestor forme de muncă colectivă, metodiștii de specialitate acordă sprijinul lor în prezentarea noutăților științifice, a metodelor și procedurilor indicate în predarea unor teme sau capitole, asigurînd întărirea legăturii școlii cu viața, cu producția, o justă orientare ideologicopolitică, un caracter profund educativ al lecțiilor. Profesorilor de diferite specialități li se prezintă în cadrul cercurilor pedagogice unele expuneri susținute de oameni de știință, profesori în învățămîntul superior, cercetători științifici, academicieni etc. Pentru învățători au fost organizate expuneri legate de cunoașterea particularităților psiho-pedagogice ale elevilor și întocmirea fișei individuale, conferințe privind metodică predării limbii romine etc.

În prezent, cabinetul pedagogic se preocupă de crearea unor cabinete în școli medii considerate ca centre puternice de generalizare a experienței pozitive. Aceste cabinete vor atrage în sfera lor de activitate școlile de 8 ani vecine, pe care le vor stimula în crearea unor cabinete proprii. Vor avea în curînd cabinete pedagogice școlile medii nr. 27 și „Gh. Lazăr”, care dispun de suficiente mijloace pentru realizarea lor.

Activitatea cabinetului pedagogic din raionul Lenin este încă la început. Mai sint multe lucruri de făcut pentru ca acțiunile lui să constituie un puternic stimul pentru îmbunătățirea muncii tuturor învățătorilor și profesorilor din raion. O problemă care frămîntă în prezent colectivul de conducere al cabinetului raional este aceea a antrenării cadrelor didactice în discutarea publică a experienței lor căci, deși multe din ele au inițiative laudabile, se lasă greu convinse să-și expună în scris sau public metodele lor. Inițiativa luată de secția de învățămînt de a organiza consfătuiri pentru prezentarea lucrărilor științificopedagogice la nivelul școlilor medii și al celor de 8 ani va constitui un puternic stimul pentru cadrele didactice în a-și împărtăși experiența pozitivă și celorlalți tovarăși de muncă. Îndrumînd cu grijă elaborarea lucrărilor pentru aceste consfătuiri, directorii de școli și metodiștii raionului vor dezvolta în rîndul cadrelor didactice încrederea în eficiența acestui mijloc de răspîndire a metodelor înaintate.

Cunoașterea și generalizarea experienței pozitive este obiectivul principal al activității cabinetului pedagogic raional. Sintem hotărîți să-l realizăm la un nivel tot mai bun prin strădania de a găsi căile cele mai drepte care să ne ducă la el.

Prof. C. PRISECARU
responsabilul cabinetului
pedagogic al raionului
V. I. Lenin-București

Școlari în biblioteca din comuna Pianu de Sus, regiunea Hunedoara.

MANUALE

Fizica pentru clasa a VIII-a

Mecanica poate fi studiată numai ca un tot, cuprinzând cauzele, formele și consecințele mișcării. Totuși actualul manual al clasei a VIII-a nu ține integral seama de această cerință esențială și prezintă diverse capitole ale mecanicii fără legătură între ele. De exemplu, statica este prezentată ca un element aparte, apăsându-se doar în trecut că se ocupă cu studiul corpurilor în echilibru sub acțiunea forțelor pentru ca apoi la compunerea forțelor să nu se studieze echilibrul și mișcarea de fapt (cap. II §17).

Considerăm că studiul mișcării trebuie să pornească de la stabilitatea în prealabil a unui corp care o determină, să prezinte apoi formele de mișcare guvernate de legea dinamică și abia la urmă „statica” privită ca aspect relativ, respectiv ca un moment al mișcării.

În cadrul staticii manualul conține paragraful „Citeva noțiuni despre vectori”, foarte sumar, deși aici ar fi mult mai indicat să se vorbească despre compunerea vectorilor în general, noțiuni care apoi să fie particularizate la forță și viteză, deci să fie repetate la cap. III §41 când se prezintă noțiunea de viteză ca vector.

În ceea ce privește cinematica, capitol de care depinde înțelegerea, mai târziu, a tuturor mișcărilor, considerăm că manualul vorbește foarte sumar fără să explice suficient unele noțiuni principale cum sunt cele de origine a spațiului și timpului (pag. 70).

Este știut faptul că deodată urmăm ca elevului să-i rămână clară esența fenomenelor, particularizarea se face mai ușor. De aceea ar fi fost mult mai bine ca în manual să fie prezentate mișcările uniform variate în general, iar în relații să apară termenii plus sau minus care reprezintă particularizarea. Această observa-

ție o vom face și în privința prezentării forței de frecare (§68) când autorii manualului înfățișează mai întâi concluzia:

$F = \mu F_n$
și pe urmă aplică procedeul descompunerii greutății în două componente.

Procedeul respectiv de expunere, puțin recomandabil, e utilizat și când e definit lucrul mecanic ca fiind numeric egal cu $P \cdot t$ (§100), pentru ca apoi să se afirme că în cazul în care forța și direcția de mișcare fac un unghi, relația se modifică.

Pentru accelerația centripetă se dă formula

$$a = \frac{v^2}{r}$$

fără să se arate de unde a apărut, cum s-a ajuns la ea.

La legea dinamică manualul introduce noțiunea de „sistem de referință inerțial”, deși elevilor încă nu li s-a clarificat anterior noțiunea de sistem de referință. Pentru clasa a VIII-a noțiunea e mult prea pretențioasă și, oricum, rămâne nelămurită, constituind parcă un adăos.

Socotim absolut necesar ca într-un manual, în afară de prezentarea materiei de la simpla la complex și într-o succesiune logică și problematice să fie egalizate după același principiu. În manualul de fizică pentru clasa a VIII-a, pe lângă faptul că sint probleme prea puține, ele au succesiune defectuoasă. Astfel, după două, trei probleme simple, urmează probleme grele pe care elevii le pot rezolva foarte dificil, întrucât nu se dau și unele probleme „de trecere”.

Manualul prezintă desigur și calități, dar prezentul articol urmărește scoaterea în evidență a unor greșeli serioase, care trebuie evitate pe viitor, în vederea prezentării materiei astfel încât înțelegerea ei de către elevi să fie clară, bazată pe legături trainice între fenomene.

Prof. CONSTANȚA — SIMONA
CHIRIȚESCU
Școala medie nr. 34
București

Observații la manualul de anatomie pentru clasa a X-a

Noul manual de anatomie pentru clasa a X-a deși este în general, judicios, întocmit și completat cu date științifice noi, prezintă unele deficiențe cercetări științifice, mai precis, două păreri diferite unele lipsuri care mi-au fost relevate în cadrul predării și la care vă voi referi în cele ce urmează.

La capitolul care se ocupă de studiul celulei, în manual se afirmă că membrana celulară prezintă altă spre exterior cât și spre interior numeroase expansiuni. Ar fi fost absolut necesar ca această afirmație să fie susținută printr-un desen al membranei celulare, pentru ca astfel ea să fie cu ușurință înțeleasă de elevi.

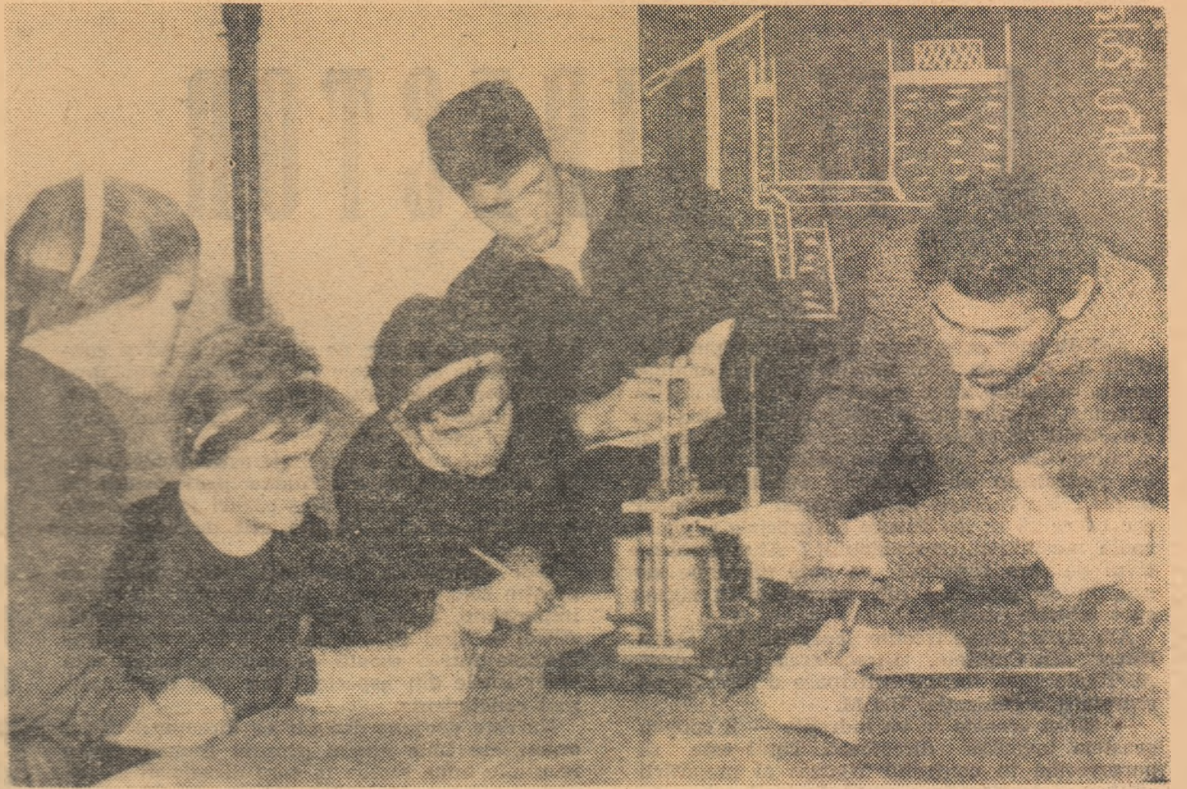
Lecțiile despre sistemul muscular ar trebui completate cu o figură în care să se prezinte structura unei miofibrile striate și un desen reprezentând formarea plăcii motorii, precum și felul cum se termină fibra nervoasă motorie și senzitivă în mușchi. În manual sînt foarte bine explicate procesele chimice din mușchi avînd ca urmare contracția musculară, apariția oboselii, cauzele înlăturării oboselii, căldura musculară. Con-

șiderăm că are însă bine decă în continuare se vorbește și despre relațiile musculare, fenomen care are un bioclimism specific.

În prezentarea sistemului nervos se vorbește despre dezvoltarea ontogenetică a sistemului nervos. Ar fi fost însă necesar aici și o comparație pentru a se evidenția deosebirea dintre dezvoltarea filogenetică și ontogenetică, consolidându-se mai bine în acest fel noțiunile respective. Fig. 45 de la pagina 63 redă fazele de dezvoltare ontogenetică a sistemului nervos, care explică, după cum se știe originea ectodermică a sistemului nervos. Fenomenul nu poate fi observat clar din figura respectivă, deoarece dunga neagră reprezentînd ectodermul nu apare ca un strat de celule diferențiate, care se îngroașă prin alungire, formînd placa neurală.

Remedierea acestor deficiențe ca și a celor semnalate anterior va ridica, fără îndoială, nivelul conținutului și prezentării grafice a manualului de anatomie pentru clasa a X-a.

Prof. M. COPACEANU

Lecții în laboratorul de fizică al Școlii medii nr. 3 din Baia Mare

Mai multă atenție definițiilor

Eforturile ce se fac pentru a îmbunătăți conținutul învățămîntului, pentru a-i spori eficacitatea și pentru a-l pune în concordanță cu cerințele vieții noi le simțim cu toții parcurgînd programele școlare, manualele, planurile de învățămînt și celelalte materiale de specialitate tot mai bune ce ne stau la îndemînă. Aceasta și explică faptul că an de an, și în predarea limbii și literaturii romine în școlile de cultură generală s-au făcut progrese însemnate.

Problemele pe care le voi discuta în cele ce urmează vizează unele aspecte negative privitoare la predarea limbii și literaturii în școlile noastre. Pentru că, deși s-au făcut progrese, este loc pentru și mai mult.

Am rămas foarte mirat cînd, întrebîndu-l pe un elev de clasa a VII-a care este deosebirea dintre limbă și literatură, el mi-a răspuns că nu-i nici o deosebire. Din curiozitate, am întreat același lucru și pe un elev de clasa a XI-a și pe alții. Am primit același răspuns.

Faptul mi-a dat de gîndit și m-a determinat să caut cauzele care creează o asemenea confuzie în mintea elevilor. În prezent sînt convins că, printre altele, și manualele sînt acelea care alimentează asemenea confuzii.

Pe copertele unora din cărțile de romină stă scris: „Limba romină pentru clasa...” iar pe prima pagină: „Limba romină — lecturi literare și gramatică”. Prin urmare, din capul locului copiii sînt conduși să includă în sfera noțiunii de limbă romină și textele literare (aici am vrea să arătăm și o altă greșală: autorii scriu „lecturi literare” gîndindu-se la „texte literare”; or, „lectură” înseamnă acțiunea de a citi un text scris). Cred de aceea, că mult mai corect ar fi ca pe copertele manualelor amintite să scrie: „Limba și literatura romină, manual pentru clasa...” și că e necesar ca în interiorul lor să se facă distincția dintre limbă și literatură pe de o parte, și dintre lectură și operă literară (text beletristic) pe de altă parte.

O altă greșală pe care o fac de obicei elevii: aceea de a include în sfera gramaticii fonetica — compartiment deosebit al limbii. Vinovații de această greșală nu sînt în primul rînd elevii, ci autorii manualelor de romină, căci la capitolul gramatică al manualelor ei plasează și noțiunile de fonetică. Este drept că acolo, unde se vorbește despre gramatică și părțile ei, autorii precizează că „în sprijinul gramaticii vine fonetica” și că „studierea gramaticii este înlesnită de cunoașterea foneticii” (cl. VII-a), sau chiar că ea „nu este o parte a gramaticii” (cl. V-a). Totuși confuzia se creează și se înrădăcinează prin faptul că an de an elevii găsesc în cadrul părții rezervate pentru gramatică trei capitole distincte: fonetica, morfologia și sintaxa, ca și prin faptul

că la sfîrșit, în „cuprins”, manualele prezintă fonetica de așa manieră încît apare tot ca o parte a gramaticii, la fel cu morfologia și sintaxa.

Încă mai există neconcordanțe între manuale, care pur și simplu îi derutează pe elevi. În clasa a cincea ei învață din manualul scris de Aura Bedeleanu, Florica Popescu, Ion Popescu, că limba romină are 7 vocale și 18 consoane, adică în total 25 de sunete. Dar în clasa a VII-a află din manualul semnat de Alexandrina Tutoveanu și Ion Popescu că are 7 vocale și 20 de consoane, în total 27 de sunete.

Este nevoie să se revadă și unele definiții din cărțile de romină, fiindcă, după părerea mea, nu sînt intrutotul științifice și îndeajuns de clare pentru a fi deplin înțelese de elev și pentru a-l orienta perfect. Bunăoară, manualul de romină pentru clasa a cincea dă articolului următoarea definiție: „Partea de vorbire care se așază înaintea sau în urma unui substantiv pentru a-l determina” (p. 138). Această definiție are cel puțin două cusururi. Mai întîi știm că un adjectiv poate sta înaintea sau în urma substantivului pentru a-l determina: „Băiatul meu învață bine, Acel băiat învață bine. Cuvîntul „meu” din prima propoziție este adjectiv posesiv și determină substantivul „băiatul”, iar cuvîntul „acel” din a doua propoziție este adjectiv demonstrativ și determină substantivul „băiat”. Apoi știm cu toții că și alte părți de vorbire pot fi articulate, nu numai substantivul. Iată cîteva exemple: Mănoasa cîmpie a rodit mult (adjectiv calificativ), Unsprezecele romîn s-a comportat bine în meciul cu bulgarii (numeral cardinal substantivat), Ștefan cel Mare a fost domnul Moldovei între anii 1457 și 1504 (adjectiv), Al doilea elev a știut bine (numeral ordinal), Creionul meu e albastru, al tău e roșu (pronume posesiv). Prin urmare trebuie găsită altă definiție pentru articol, una care să nu vizeze și alte părți de vorbire.

În toate manualele de romină se dă morfologiei următoarea definiție: „Partea gramaticii care stabilește regulile modificării formei cuvintelor în vorbire”. La prima vedere, s-ar părea că definiția este corectă. Dar, după cum se știe, nu toate cuvintele se modifică în decursul vorbirii. Adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția nu se modifică din care cauză ele se și numesc neflexibile și sînt explicate ca atare elevilor. În manuale această precizare se face chiar imediat ce s-a arătat că morfologia stabilește regulile modificării cuvintelor în vorbire. Intrucît aceste contradicții pun în derută pe elev, cred că este absolut necesar să se renunțe la definiția morfologiei, așa cum este ea dată mereu în manuale și să se găsească alta mai exactă, mai edificatoare pentru elevi.

Și alte definiții prezente în manualele școlare sînt deficiente după părerea mea, căci nu conduc pe elev direct la concluziile cu care trebuie să rămînă. Propoziția principală, de exemplu, este — pe bună dreptate — definită astfel: „Propoziția al cărei înțeles nu depinde de înțelesul altei propoziții dintr-o frază” (cl. VI-a, VII-a) sau „Propoziția dintr-o frază care are singură un înțeles deplin” (cl. V-a). Pe de altă parte, însă, definiția propoziției coordonate concludive și chiar și a celorlalte principale coordonate creează în mintea elevului ideea subordonării. Prin urmare și definiția propoziției coordonate ar trebui revizuită.

Unele capitole ale gramaticii din manuale nu dau lămuriri în probleme pe care le înfîlesc zi de zi elevii. De exemplu credem necesar ca manualele să dea explicații și în legătură cu subiectul multiplu sau unic exprimat prin mai multe cuvinte atît de des întîlnite în vorbire.

Unele din observațiile mele privesc greșeli care s-au încetățenit de mult în manuale. Ce-ar fi dacă le-am revizui atent și ne-am gîndi la formulări noi, mai bune?

Prof. CLEMENT ANTOVICI
Suceava

Despre unele „revizuii” din abecedar

Editura de stat didactică și pedagogică se îngrijește de îmbunătățirea continuă a manualelor școlare, lucru ușor de constatat în edițiile noi ale acestora. Și în Abecedar se simte intenția de a pune la îndemîna copiilor lucrări mereu mai bune. Cu atît mai mare ne este mirarea cînd constatăm că unele îndreptări s-au făcut așa încît

să se creeze alte neajunsuri.

De exemplu, la pag. 57 din Abecedarul ediția 1962, ilustrația și textul au fost înlocuite cu altele în ediția din 1963. Dar de astă dată între ilustrație și text nu există concordanță. În text este redată convorbirea dintre „tata” și „tovarășul Ilie”, dar în ilustrație, lingă tata =

care toarnă grîu în semănătoare, în loc de tovarășul Ilie, este o colectivistă!

În plus textul are cuvinte cu litera „ș” (tovarășul), pe care elevii n-au învățat-o.

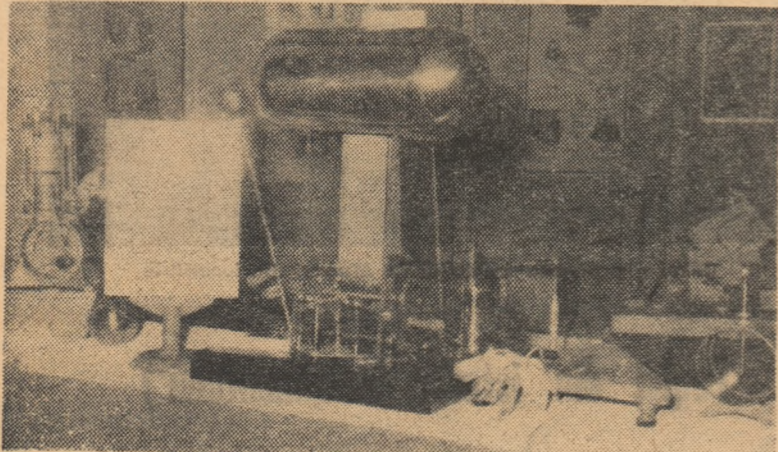
Consider că este necesar să se remedieze aceste lipsuri în ediția următoare.

FLOREA POPESCU
învățător
comuna Silișteea,
raionul Videle

NOI REALIZĂRI PRIVIND MATERIALUL DIDACTIC

• Sortimente ale producției I. M. D • Catalogul sortimentelor care vor fi livrate școlilor • Aparate realizate cu mijloace locale

Unul dintre noile aparate prezentate de I.M.D. în cadrul expoziției de material didactic.

Expoziție

În unul din numerele trecute, am prezentat în ansamblu expoziția de material didactic produs de I.M.D. Revenim în acest număr asupra aceleiași expoziții pentru a înfățișa mai amănunțit câteva aparate și instrumente intrate recent în producția de serie, care permit efectuarea unor experiențe legate de teme noi introduse în programele școlare ca urmare a avântului general al științei.

Trusa pentru experiențe de electronică permite efectuarea unor experiențe variate în legătură cu punerea în evidență a curentului continuu și a curentului alternativ, cu frecvența în curentul rețelei de alimentare și cuplarea condensatorilor în circuit. De asemenea, trusa pentru experiențe de electronică permite efectuarea unor vaste observații asupra încărcării și descărcării condensatorilor, influenței rezistențelor chimice asupra condensatorilor, bobinelor de inducție și curentilor de inducție, diodelor, emisivelor electronice, triodelor, becurilor cu neon, tuburilor electronice, receptoarelor cu reacție și detecția pe grilă, celulelor fotoelectrice și transformării luminii în sunet, principiului cinematografului sonor. Această trusă care cuprinde un ansamblu de 69 de piese, inclusiv un difuzor, permite parcurgerea pe cale experimentală a unui număr mare de teme din domeniul electronicii.

Tot pentru aprofundarea acestor fenomene științifice poate fi folosită, celula fotoelectrică demonstrativă. Cu ajutorul ei pre-

dam noțiunilor de optică fotoelectrică, a fenomenelor fotoelectrice și aplicațiilor lor în practică devine mult mai accesibilă, mai intuitivă. În general, instalația produsă de I.M.D. funcționează ca o celulă fotoelectrică avertizoare obișnuită. În cazul când fasciculul luminos este obturat, închiderea circuitului anodic al tubului electronic se traduce printr-un semnal optic și acustic. Apare evident că acest dispozitiv permite o prezentare amplă a posibilităților de utilizare a fenomenului fotoelectric în industrie.

Cercetările experimentale efectuate într-o serie de școli arată importanța deosebită pe care o are în cadrul predării lecțiilor de fizică termoelectromagnetul produs recent de I.M.D. Aparatul care permite demonstrarea clară a producerii curentului termoelectric este compus dintr-un termoelement, un miez de fier și o armătură mobilă.

Trusa și aparatele prezentate în rândurile de față, ca și numeroase alte aparate și instrumente, cum sînt de pildă, dinamul mașină, aparatul pentru demonstrarea rezonanței electrice etc. întregesc gama variată de sortimente produse de I.M.D. Fără îndoială că o vizită a profesorilor, indiferent de specialitatea pe care o predau, la expoziția I.M.D., le va sugera multe idei valoroase în legătură cu îmbogățirea dotății școlilor cu material didactic și cu găsirea unor noi forme intuitive de predare.

Pentru lucrările frontale de laborator

Este cunoscută importanța deosebită a lucrărilor de laborator pentru consolidarea cunoștințelor însușite de elevi, pentru dezvoltarea spiritului lor de observație, a răbdării, perseverenței și simțului de organizare a muncii.

Experiența mea personală și realizările altor colegi mi-au dovedit că asigurarea condițiilor necesare efectuării cu eficiență a unor lucrări frontale de laborator este posibilă în toate școlile noastre, cu ajutorul unor aparate și al utilajelor confecționate cu mijloace locale. Aparatele didactice utile pot fi confecționate în școli și pentru demonstrațiile în cadrul lecțiilor.

În cercurile de elevi — radio-tehnic și electrotehnic — și cu sprijinul întreprinderilor din apropiere și al profesorilor-maistri de practică, am reușit să realizăm astfel o serie de aparate interesante. Printre acestea se numără, de pildă, un aparat pentru verificarea legilor lui Ohm și Kirchhoff și a factorilor de care depinde rezistența conductoarelor. Aparatul este montat pe un panou din material izolanț (perlitinax, textolit) de dimensiunile 40x25 cm (fig. 1). Între bornele aa', bb', cc' — sînt prinse conductoare de nichelină cu $\varnothing = 0,3$ mm, între bornele dd' — un fir de nichelină cu $\varnothing = 0,6$ mm iar între ee' un fir de manganin de $\varnothing = 0,3$ mm. Bornele 1—1'; 2—2'; 3—3' sînt legate în paralel și servesc la stabilirea legăturii cu sursa de alimentare, cu voltmetrul, cu ampermetrul și conductoarele de pe panou, în succesiunea cerută de lucrare. Fișele cu patru legături, confecționate din sîrmă izolată cu material plastic, sînt prevăzute cu banane, permițînd astfel manevrarea cu ușurință a instalației (fig. 1 B, C). Ca generator elec-

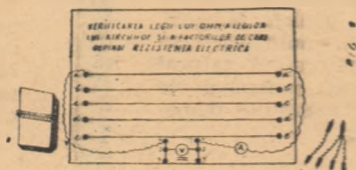

Figura 1

tric folosim acumulatori, redresoare sau chiar baterii de lanternă. Cînd a fost necesar am făcut montajul potențiomtric al generatorului pentru a permite reglarea tensiunii între limitele menționate; pentru această operație sînt potrivite aparatele de măsură confecționate de I.M.D. sau mili-

amperetrele pentru valoarea de 5 A produse de uzinele „Electromagnetica”.

Am confecționat zece asemenea instalații — fiecare avînd tot utilajul necesar, inclusiv șurubelniță și clește ascuțit. Cu acestea, în timp de o oră, elevii dispunînd anterior de cunoștințele cerute și avînd instrucțiuni scrise, pot efectua verificarea relației

$$R = \rho \frac{l}{S} \text{ a legii lui Ohm și a legilor lui Kirchhoff.}$$

O altă instalație, larg folosită la lecțiile de fizică, pe care am construit-o cu mijloace locale, permite compararea efectului reactanței capacitive și al rezistenței ohmice, într-un circuit alimentat la curent alternativ. Folosind montajul din fig. 2 se poate aprecia creșterea curentului și cu creșterea capacității, prin lămurirea becului instalat în circuitul în care se află instalate patru condensatoare ce pot fi conectate în mod succesiv. În paralel cu acest circuit se află instalația cu rezistență și alt bec a cărui lămurire scade pe măsură ce crește rezistența ohmică. Instalația este montată pe o planșetă de lemn de dimensiunile 60/40 cm.

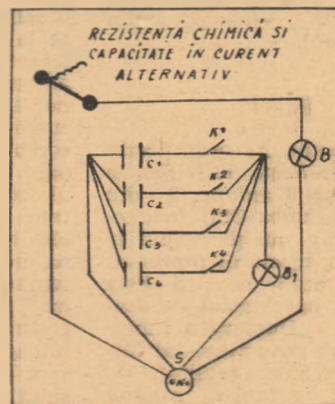

Figura 2

O instalație pentru proiectarea spectrului magnetic al curentului linear și circular a fost

construită tot în cadrul școlii. Pe suportul confecționat din plexiglas sau din sticlă am montat două cadruri dreptunghiulare, iar în locul spirelor am construit cite un multiplicator alcătuit din cite 26 înfășurări de sîrmă izolată. Pentru a lăsa impresia — la prima vedere — că este un singur conductor, am înfășurat aceste multiplicatoare cu bandă izolatoare de material plastic, marcînd prin săgeți colorate sensul curentului.

Presărînd pilitură de fier și proiectînd cu ajutorul unei lămpi de proiecție spectrul magnetic pe tavan, elevii pot urmări forma liniilor de forță — cercuri concentrice, ce se distanțează pe măsură ce se depărtează de conductor.

Pentru stabilirea sensului liniilor de forță în funcție de sensul curentului, am confecționat acele magnetice necesare tăind în prealabil romburi de mărimea dorită din oțel de arc pentru ceasornice, lipindu-le cu adezin pe o plăcuță subțire de plexiglas și aplicînd apoi, după o centrare perfectă, direct pe oțel — tot cu adezin — o mărgea de sticlă. După ce totul s-a uscat, am magnetizat acele confecționate, am marcat cu tuș poli N și S și, folosindu-mă de un ac de cusut fixat tot pe un suport transparent, am susținut acele magnetice în cîmpul cercetat. Elevii au putut astfel urmări schimbările sensului liniilor de cîmp, atunci cînd se schimbă sensul curentului. Și în cazul acestui aparat se poate folosi ca generator electric o baterie de lanternă de 4,5 volți.

Asemenea aparate, ca și multe altele executate tot în cadrul cercurilor, permit îmbogățirea substanțială a lecțiilor de laborator, lărgirea continuă a gamei de experiențe menite să asigure o mai strînsă legătură a predării cunoștințelor de fizică cu diferitele aplicații practice ale acestora.

Prof. OLIMPIA BINA
Școala medie nr. 22
Gh. Lazăr — București

Pentru lecțiile de istorie

Căutînd procedee noi de prezentare intuitivă a cunoștințelor de istorie am confecționat împreună cu elevii o serie de hărți suprapuse.

Asemenea hărți am folosit de pildă în predarea lecției de istorie modernă cu subiectul „Unificarea Italiei”. În cadrul lecției am utilizat harta politică înfășurînd Europa în perioada respectivă, în care se vedea Italia cu numeroasele ei state, fiecare dintre ele colorat sau hașurat diferit.

Materialul pentru suprapunere este alcătuit din șabloane decupate din carton sau hirtie groasă, fiecare șablon avînd forma unui stat păstrînd exact dimensiunile acestuia de pe harta murală. Pe ele se afla scris numele statului și anul cînd a fost alipit. Statele alăturate care s-au unit în aceeași perioadă pot fi puse împreună fără să mai fie decupate separat.

La începutul expunerii tînd am vorbit despre regatul Sardiniei (Piemontul), am suprapus concomitent pe hartă șablonul respectiv, prins cu un ac cu gîrnălie. Apoi, în cursul expunerii am suprapus statele corespunzînd fiecărei etape de unificare — Lombardia (1859); Italia de sud (Regatul celor două Sicilii) (1860); statele din nordul și centrul Italiei (1859—1861). Astfel elevii au

putut vedea că la data proclamării regatului Italiei (1861) numai Venetia și Statul Papal nu erau alipite.

Prezentînd în mod asemănător etapele fenomenului istoric respectiv am reușit să subliniez succesiunea evenimentelor, legătura între ele și trăsăturile lor esențiale, asigurînd participarea activă a elevilor și realizînd astfel o lecție mai interesantă.

Procedeele devine și mai folositor dacă în locul hărții murale se folosește o planșă mărită, care să fie desenată în culori pe coli mari de carton, peste care se pot aplica șabloanele.

Asemenea hărți și planșe suprapuse am confecționat pentru temele: „Cucerirea Orientului de către greco-macedonenii”, „Marile cuceriri romane” (Războaiele punice), „Marele califat arab”, „Cruciadele”, „Formarea marelui cnezat al Moscovei”, „Formarea imperiului lui Napoleon I”, „Unificarea Germaniei”, „Formarea imperiului colonial-britanic” și altele.

Șabloanele confecționate le păstrez în picuri purtînd denumirea lecției la care vor fi folosite.

Prof. DOREL SAVU
Școala de 8 ani Cărpiniș,
raionul Sebeș, reg. Hunedoara

CATALOGUL PRODUSELOR I. M. D.

Catalogul de material didactic apărut recent — o adevărată expoziție volantă — prezintă produse realizate de Întreprinderea de material didactic, Editura di-

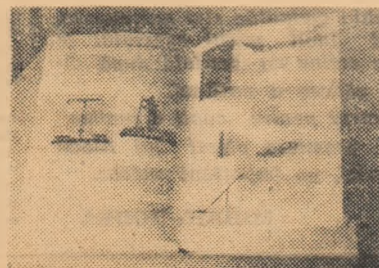
dactică și pedagogică, Industria optică romînă, studioul „Al. Sahia”, întreprinderile „Precizia”, „Electrecord”, „Mecano-chimica” din Bacău, numeroase alte întreprinderi producătoare de material didactic, precum și o serie de școli specializate în producția de serie a unor materiale didactice cum sînt Grupul școlar al Ministerului Învățămîntului din București și școlile de meserii din Bacău, Craiova etc.

Materialele prezentate în catalog sînt sistematizate în cadrul diferitelor discipline — geografie, matematică, fizică, științe naturale —, precum și în funcție de specificul materialului respectiv — grafic, material de proiecție, discuri etc.

Prezentările din catalog indică la început indexul de recunoaștere pentru efectuarea comenzilor, cuprînd scurte notații asupra domeniilor de folosire, datele tehnice de construcție și sînt însoțite, la principalele materiale, de fotografii sau scheme. Catalogul cu-

prinde de asemenea, în partea finală, un index alfabetic al tuturor materialelor didactice produse, cu indicația paginii unde se află prezentarea fiecărui material.

Avînd o prezentare grafică deosebită — ilustrații policromice la materialul didactic pentru preșcolari, planșe în culori etc. —, catalogul de material didactic constituie o lucrare deosebită utilitate pentru toți cei care doresc să-și îmbogățească continuu mijloacele cu ajutorul cărora efectuează predarea lecțiilor.

DUPĂ ORELE DE CURS

Ce fac elevii în timpul liber? Iată o problemă interesantă la care ne răspund multe din corespondențele sose în ultimul timp la redacție. Răsfoindu-le, ne-am dat seama încă o dată că organizarea timpului liber într-un mod cât mai plăcut, mai instructiv, antrenarea elevilor în acțiuni variate și interesante preocupă în mod permanent fiecare școală, pe fiecare pedagog.

Cimpulung-Muscel

O corespondență sosită din Cimpulung Muscel și semnată de profesorul Ion Popescu ne povestește despre interesanta excursie pe care au făcut-o de curind un grup de elevi și profesori de la Școala medie „Dinicu Golescu” pe șantierul hidrocentralei „16 Februarie” de pe Argeș.

„Drumul ne poartă la început printre muștele și depresiuni înfățișându-ne tuturor un minunat peisaj de iarnă. De la Curtea de Argeș cotim spre nord, către inima munților, înaintind tot mai mult în mijlocul șantierului. De o parte și de alta a șoselei de curind asfaltată se ridică noile construcții pentru muncitori, parcul auto, ateliere de reparații. La nord de Căpățineni, la ieșirea Argeșului din chei, se construiește undeva, în adâncuri, centrala subterană. Urcăm apoi pe un drum săpat în perețele muntelui, trecem peste viaducte, peste poduri suspendate, străbatem mici tunele. La capătul drumului ne aflăm suspendați cu două sute de metri deasupra locului unde a început să se construiască barajul. Elevii privesc cu uimire transformările petrecute aici, transformări rezultate din munca sutelor de muncitori de pe șantier. Tot ce văd în jurul lor constituie încă o dovadă concretă a forței omului, a voinței sale. Apoi elevii primesc explicații interesante de la ingineri, de la muncitori, care le vorbesc despre viitoarea hidrocentrală, despre uriașa sa putere. Toți ascultă, notează.”

În afară de vizitarea șantierului, excursia a prilejuit elevilor și dobândirea unor cunoștințe de istorie, de geografie. Ruinele cetății seculare a lui Vlad Tepeș, aninate pe virful muntelui le-au reamintit o in-

teresantă pagină din istorie. De asemenea elevii au ascultat cu interes explicațiile profesorului de geografie referitoare la geneza și formarea cheilor Argeșului.

Rimnicu-Sărat

Interesant, plăcut, își petrec timpul liber și elevii Școlii medii nr. 1 din Rimnicu-Sărat. În planul comun de activități extrașcolare al școlii și al organizației U.T.M., ne scrie corespondentul nostru Vasile N. Uță, sint stabilite numeroase acțiuni extrașcolare. De multă popularitate se bucură, bunăoară, numeroasele vizionări în colectiv a unor filme sau spectacole de teatru la care participă elevii școlii. În ultima vreme, de pildă, elevii au vizionat filmul românesc „Tudor”, spectacolul de teatru „Băiat bun” dar cu lipsuri, de Nicuța Tănase, după care s-au organizat discuții pe clase. Frumose, instructive au fost și seriile literare organizate cu concursul profesorilor de română, cum au fost cele cu temele „Maiakovski — poet al revoluției” și „Imnuri de slavă patriei”. Interesantă a fost și seara de chimie organizată recent de elevii claselor a X-a „A” și a X-a „B”, în care s-a discutat despre viața și opera savantului român Petre Poni.

Proiecte, care mai de care mai interesante, se fac de acum și pentru vacanța de primăvară. Bunăoară, însoțiți de profesori, elevii vor vizita o gospodărie agricolă colectivă din raion, fabrica de țigărele din oraș și casa memorială „Alexandru Vlahuță” din Dragoslaveni.

Gherla

Nu de mult, ne scrie profesoara Irina Roșu, de la Școala generală de 8 ani nr. 2 din Gherla, regiunea Cluj, locuitorii din oraș au participat la un frumos spectacol prezentat de elevii școlii noastre. Este vorba de spectacolul cu dramaturgia „Dumbrava minunată” după povestirea lui Mihail Sadoveanu, realizat de profesorul de limba română Gheorghe Breharu, cu concursul celorlalți profesori din școală.

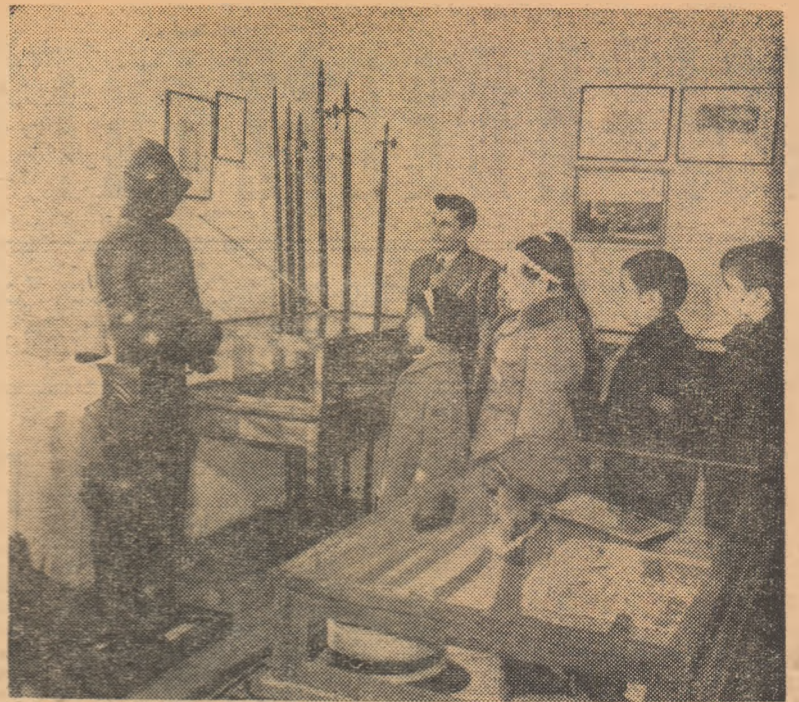
Istoria micuței orfane Li-
zuca, care alungată de mama

sa vitregă își găsește refugiu la țară, la bunicii săi, i-a captivat deopotrivă și pe interpreți și pe spectatori. Acțiunea spectacolului a fost intercalată cu interludii muzical-coregrafice, transformându-se astfel într-o frumoasă poveste feerică. În decorul plastic al spectacolului, interpretii — școlari între 7 și 13 ani — au intruchipat cu mult farmec personaje de vârsta lor, precum și o serie de personificări. Minuțioasa pregătire a rolurilor și a dansurilor a contribuit la succesul spectacolului.

Cu acest frumos spectacol elevii Școlii de 8 ani nr. 2 vor face în vacanța de vară o serie de „turnee” în raion și în regiune.

Șimleul Silvaniei

Numeroși elevi de la Școala medie din Șimleul Silvaniei, ne scrie profesorul Gheorghe Bocu, își petrec timpul liber activând în numeroase cercuri ce funcționează în școală. Unul din aceste cercuri este și cel al fotografiilor amatori, care a luat ființă la începutul acestui an școlar. Cum era și firesc, cercul a atras numeroși participanți din toate clasele. La înzestrarea sa cu toate cele necesare și-a adus o substanțială contribuție și comitetul de părinți. Astfel, au fost puse la dispoziția fotografiilor amatori o cameră obscură cu tot aparatul necesar. Ședințele cercului, la care participă profesorii de fizică și de chimie, constituie pentru elevi o minunată oportunitate de a pune în practică cunoștințele dobândite la lecțiile de fizică și chimie. În cinstea celei de a 20-a aniversări a Eliberării patriei noastre, cercul desfășoară o susținută activitate. Membrii cercului și-au propus, bunăoară, să alcătuiască un album al școlii cu aspecte din activitatea școlară și extrașcolară a elevilor. În momentul de față se lucrează și la albumul cu tema „Orașul natal — ieri și azi”. În vederea realizării acestui album, membrii cercului se deplasează „pe teren” spre a realiza imagini ale orașului de la poalele Măgurii. Imaginile albumului vor cuprinde atât pitorescul natural al orașului, cât și frumoasele realizări ale regimului democratic popular.

Elevi din Slatina în vizită la Muzeul din localitate

Pagini din istoria învățămîntului*)

Sub egida Institutului de științe pedagogice a apărut recent, în Editura didactică și pedagogică, lucrarea „Contribuții la studiul legislației românești. Legea instrucției publice din 1864” de prof. Ilie Popescu-Teiușan.

Volumul apărut, avînd o amplă și competentă documentare, reprezintă o importantă contribuție la promovarea cercetărilor științifice privitoare la istoria învățămîntului și legislației școlare, întrucît lucrarea cuprinde în mod sistematic și unitar aspecte ale legislației școlare între anii 1859-1899.

În capitolul introductiv, se face o succintă trecere în revistă a legislației și dezvoltării învățămîntului pînă la legea instrucției publice din 1864. Autorul arată apoi, pe larg în primul și în al doilea capitol, condițiile socio-economice și politice în care s-a pregătit reforma școlară din 1864 și starea școlilor în anii premergători legii instrucției publice din 1864, prima lege școlară unitară pentru ambele Principate Române. Se desprinde limpede faptul că această lege, care se referă la învățămîntul de toate gradele (elementar, secundar și superior) și la toate categoriile de școli — gimnazii, licee, școli profesionale — răspunde în primul rînd necesităților ridicate de stadiul de dezvoltare economică a Principatelor la mijlocul secolului al XIX-lea, că a fost concepută de pe poziții democra-

tice și a corespuns spiritului de înnoire dorit de intelectualitatea progresistă, însuflețită de țelurile politice ale revoluției de la 1848. Autorul analizează amănunțit, alături de elementele noi conținute de legea din 1864, și elementele conservatoare, retrograde, ale acesteia.

Capitolele III, IV, V ale lucrării se referă concret la întocmirea legii instrucției din 1864, respectiv la principiile și dispozițiile de bază ale acesteia, la organizarea administrativ-didactică a învățămîntului. Capitolele următoare înfățișează, în lumina caracterului lor de clasă, încercările de schimbare a legii din 1864 efectuate timp de peste 30 de ani, autorul reușind să scoată puternic în evidență tendințele tot mai reacționare în domeniul învățămîntului pe care le manifesta guvernul burghez-moșierimii.

Lista proiectelor și legilor de organizare a învățămîntului între anii 1859-1899 și amplele note bibliografice de la sfîrșit sint, alături de întreaga lucrare, deosebit de utile cercetătorilor în domeniul istoriei învățămîntului, precum și cadrelor didactice în general.

VICTORIA POPOVICI

*) Ilie Popescu Teiușan: Contribuții la studiul legislației românești; Legea instrucției publice din 1864 (București, E.D.P.).

BIBLIOGRAFIE

A apărut revista, NATURA, seria Geografie-Geologie, nr. 1, Ianuarie-februarie 1964.

În sumar:

STUDII ȘI NOTE

- I. Iordan, I. Velcea, Gh. Isacov, Al. Ghenevici: Harta economică a R. P. Romîne.
- Gh. Tănase, D. Alexandru: Dezvoltarea industriei R. P. Romîne în prima jumătate a secolului.
- Cl. Giurcăneanu: Repartiția pe zone de altitudine a populației și așezărilor pe teritoriul R.P.R.
- N. Al. Rădulescu: Considerațiuni geografice asupra fenomenelor de secetă din R. P. Romîne.
- I. Costea: Importanța microfosilelor în lucrările de prospecțiune și explorare.
- Gr. Pocea: Defileul Dunării.
- M. Nicolescu: Apele minerale de la Tușnad-Băi.

METODICA

- M. Gingaciu: Metodica predării lecției „Dezvoltarea economiei R.P.R.”.
- C. Micu: Predarea orală la lecțiile de geografie.
- I. Voichin: În vizită la școala de 8 ani nr. 14 „Johann Gutenberg” din Erfurt.
- I. Supuran: Folosirea colectivului clasei pentru actualizarea lecțiilor de geografie.
- A. Ionescu: Colțul geografic al raionului și regiunii.
- ***: Aparate necesare în predarea geografiei.

- SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA
- I. Ciungu: București.
- ***: Excursii documentare pentru membrii S.S.N.G.
- ***: Realizări economice în R.P.R.

PE HARTA LUMII

- Al. Tetea: Basutoland.
- ***: Patagonia (pag. 82); Noutăți geografice (pag. 84).
- Calendar. Cronică Recenzii.

CONCURS

Institutul de mine din Petroșani anunță ocuparea prin concurs a postului didactic de profesor de la categoria de organe de mașini și tehnologie, poziția 3 din statul de funcțiuni, disciplina tehnologie mecanică, mecanisme și organe de mașini și tehnologia construcției și repararea utilajului minier.

Cererile de înscriere se vor depune la rectoratul Institutului de mine din Petroșani în termen de o lună de la data apariției prezentului anunț și vor fi însoțite de următoarele acte: copie legalizată de diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie

legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția în care acesta își are funcția de bază; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat; autobiografia.

Informații suplimentare se pot lua de la secretariatul rectoratului, Petroșani, str. Institutului nr. 20.

„Nu prea albă ca zăpada...”

și motanul descălțat” — la Teatrul pentru copii

Alec Popovici și-a intitulat noua sa piesă destinată spectatorilor de vîrstă școlară, „comedia cu muzică” și, într-adevăr, este o cuceritoare lucrare dramatică cu cîntec, plină de entuziasm și veselie, dar mai ales plină de învățămînte.

Folosind o formulă de teatru pentru copii complet inedită și modernă, autorul piesei „Nu prea albă ca zăpada...” nu urmărește să dea o replică actuală basmelor, atît de îndrăgite de copii. Piesa lui Alec Popovici este o teorie modernă pentru copii (și adesea și pentru părinți) care pune la încercare direct sensibilitatea specifică micului spectator. Autorul nu-ș construiește piesa după vechea formulă a spectacolelor care scoteau din recuzita unor povești mai mult sau mai puțin clasice cocosei, ursulei, vulpile etc. El preia unele personaje din lumea basmelor cu adevărat clasice, le poartă printre cei cîțiva eroi contemporani cu care se interferează și astfel se naște basmul modern care capătă — datorită vervei și fanteziei lui Al. Popovici — semnificative înțelesuri asupra vieții de zi cu zi a micilor spectatori.

Comedia este o înșiruire plină de haz de peripeții nostime

ale celor doi eroi principali, Cristina și Radu, care vor să se refugieze în lumea basmului pentru a găsi „țara lui Nu-i muncă”. Prin modul în care autorul își desfășoară acțiunea, inesei basmelor vor sparge mîrajul acestei false credințe. Cristina, de pildă, se vrea „Albă ca zăpada”, dar nu reușește să fie, deoarece — în poveste — micuța eroină era foarte harnică, ținînd casa celor 7 pitici curată ca un pahar. Astfel basmul în care se refugiase Cristina se rupe, se spulberă, lăsînd ca învățămîntele să le desprindă singuri copiii. Nimic ostentativ în prezentarea moralei, nimic didacticist.

Un rol de seamă în realizarea noului spectacol de la Teatrul de copii îl are regizorul D. D. Neleanu. El a pornit de la formula inedită a textului, dezvoltînd-o cu inventivitate, fantezie și sensibilitate într-o punere în scenă deosebit de atrăgătoare. D. D. Neleanu dă dovadă de o subtilă înțelegere a copilului din ziua de astăzi, accentuînd cu finețe — acolo unde era nevoie — ideile educative ale piesei, sau dînd friu liber imaginației — acolo unde textul o cere.

Sub „bagheta” lui, colectivul

de actori care a lucrat la spectacol a obținut creații pline de gingăsie și bun gust.

În primul rînd trebuie amintit „recitalul” Silviei Chicoș care face un comperaj spiritual, plin de umor și finețe. Mariana Opreșcu și Genoveva Preda au avut de interpretat „partitura” cea mai întinsă: Radu și Cristina. Cuplul este excelent, autenticitatea celor doi copii — remarcabilă, iar gingășia personajelor de basm — de un înalt nivel artistic.

Creații deosebit de savuroase, realizează și Gheorghe Anghelujă (Pompierul, Pilicul și Omul din lună) și Maria Moraru (Împăratul, Baronul Mînhhausen). În aceeași notă se încadrează și Dolna Șerban (o modernă și frumoasă vrăjitoare), Gh. Vrînceanu (Un Făt-Frumos nu numai frumos), și Ion Ilie Ion (Un vircolac).

O mențiune generală pentru muzica compusă de Vasile Veselovschi: melodiile sînt antrenante, astfel încît micul spectator le poate reține cu ușurință după ultima cădere a cortinei.

Teatrul pentru copii a realizat, prin premiera piesei lui Alec Popovici, un important succes.

MIHAIL TODEA